

## Hlasať Ježiša - Cestu, Pravdu a Život

Všetci máme účasť na šírení Kristovho svetla. Svoju zodpovednosť za toto poslanie nesie každý človek a to tým, aký postoj zaujíma k rôznym spoločenským javom, ako sa angažuje, akú tlač číta, čo počúva, či v TV sleduje a pod. Posolstvo k 31. svetovému dňu spoločenských a dorozumievacích prostriedkov na tému

Hlasať Ježiša - Cestu, Pravdu a Život poslal Sv. Otec Ján Pavol II.

## Slávnostná intronizácia

Za účasti domácich a zahraničných biskupov sa v nedeľu, 13. apríla pred zrakmi televíznych kamier uskutočnila slávnostná intronizácia košického exarchu Mons. Milana Chautura, CSsR



str. 6

## Obrad korunovania

Zmysel svadobnej koruny znamená víťazstvo nad vášňami a zachovanie predmanželskej čistoty. Bližšie o tom vysvetľuje úvaha o. Cyrila Vasiľa



str. 7

Nemáme inej pomoci,  
nemáme inej nádeje,  
okrem Teba, Bohorodička.  
Ty nám pomáhaj,  
lebo v Teba dúfame  
a Tebou sa chválime.  
Tvoji sme služobníci  
nedopušť, aby sme boli  
zahanbení.



Ferdinand VOKÁL

## TY, MATKA NAŠA, MATKA ČISTÁ

Ty, matka naša, matka čistá,  
najkrajšia matka zo všetkých.  
Ty si nám dala nádej, Krista,  
aby nám svietil ako kryštál  
na našich cestách pozemských.

Ty, Matka naša, matka lásky,  
vždy starostlivá, bedlivá.  
Z našich čiel stieraš všetky vrásky.  
Odpoveď dávaš na otázky,  
ak prosíme ňa zaživa.

Ty, Matka naša, matka dobrá,  
oroduj za nás každý deň.  
Urob z nás deti na svoj obraz.  
Nebezpečenstvá od nás odvráť,  
vždy jasná hviezda, pochodeň.

# ČISTOTA

Blahoslavení čistí, lebo onividia Boha... Azda ani jeden Spasiteľovýrok tak hrmotne neodmieta súčasná kultúra, ako práve toto blahoslavenstvo. Prevažná časť, najmä televíznej kultúry, čistotu nemôže ani cítiť, a preto má veľmi ďaleko od životnej pravdy.

Blahoslavenstvo o čistých srdciach sa dotýka každého, nielen niektorých. Len ten, kto bude mať čisté srdce, môže uvidieť Boha. A všetky tieto úžasné blahoslavenstvá navzájom úzko súvisia.

Čo to znamená mať čisté srdce? Čistý je ten, kto v každom okamihu má srdce pripravené dať prednosť starosti o Krista pred vlastným prospechom. Láska k Bohu vnáša do čistého srdca aktuálnu pohotovosť prispieť k všetkému, čo nás unáša k božiemu centru.

Sme zvyknutí chápať čistotu užšie. Buď sa zdôrazňuje ako nepriateľnosť chýb - čo je len jej netvorivá stránka, alebo je myslená len v súvislosti so šiestym prikázáním - čo je jeden z význačných prípadov čistoty.

Kresťanské chápanie čistoty ju meria podľa blízkosti ľudského srdca k Srdcu Ježišovmu. Čistota sa udržuje sobranosťou, rozjímavou modlitbou, čistým svedomím, rýdzim úmyslom, sviatosťami.

Je potrebné zdôrazniť zázračnú moc čistoty, ktorou ona zhusťuje božské prostredie vo všetkom, čo je okolo nás (o Teilhard de Chardin). Neviditeľné božie svetlo neustále prúdi na zem a do srdca priezračných, čistých prenikne hlboko. Potom prežiaruje do okolia a oživuje všetky veci, lebo ich približuje do bezprostrednej blízkosti Božej.

Aj učta k Presvätej Bohorodičke zdôrazňuje, že jej srdce bolo tak čisté, že pritiahol Boha k nám. Tu je vyjadrená vo všetkej sile a realite moc čistoty.

Pri zakončení - oddaní Paschy - vyprosujeme si milosť, aby náš ďalší život bol obnovený veľkonočnými tajomstvami, aby to bol život čistoty a pravdy.

M. STANISLAV

## Perly východných otcov

Sv. Bazil Veľký O TOM, AKO UDRŽIAVAŤ STYKY S BRATMI

**Máme udržiavať styky s bratmi, ak nie sú svorní medzi sebou?**

- Pán povedal: „...aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe...“ (Jn 17,21) a Apoštol: „Zmýšľajte rovnako, rovnako milujte, buďte jedna duša a jedna myseľ“ (Flp 2,2) a ďalej: „Množstvo veriacich malo jedno srdce a jednu dušu“ (Sk 4,32). Tí, čo majú medzi sebou spory, nemajú nič spoločného s touto náukou. Láska však, ak je rozumná, zachováva aj tieto slová. „Kto ľutuje svoj prút, ten nemá svojho syna rád, kto ho však miluje, ten ho priúča na trestanie zavčasu“ (Prísľ 13,24) a nerozumná láska, hoci aká by ona bola, je vždy nepravá, lebo Pán povedal: „Kto miluje otca alebo matku viac ako mňa, nie je ma hoden“ (Mt 10,37).

**Ako môžeme pri napomínaní a karhaní nielen rozumne hovoriť, ale aj za-**

**chovať si patričné rozpoloženie ohľadne Boha a brata, s ktorým sa hovorí?**

- Kto pamätá na slovo Apoštola: „Nech nás takto každý pokladá za Kristových služobníkov a správcov Božích tajomstiev“ (1 Kor 4,1), ten napomína a karhá, nie tak akoby hovoril zo svojich vlastných vedomostí a svojou vlastnou autoritou, ale tak, akoby vykonával službu Božiu v práci nad dušami, vykúpenými krvou Kristovou, v strachu a bázni pred Bohom podľa slov: „...hovoríme, aby sme sa nie ľuďom páčili, ale Bohu, ktorý skúma naše srdcia“ (Sol 2,4) a s láskou a milosrdenstvom ohľadne bratov, vykonávajúc to, čo hovorí Apoštol, „ako keď matka pridáva a láska vlastné dieťky. Boli sme vám natoľko naklonení, že by sme vám dali nielen blahozvesť Božiu, ale aj vlastný život“ (verš 7-8).

**Pripravili baziliáni**



UDALOSTI

### Dom pre starších a chorých kňazov

MUDr. Anton Sabol, lekár z Mníchova, v spolupráci so sestrami baziliánkami chce zriadiť Dom pre starších a chorých kňazov vo svojej rodnej obci - Drienov, okres Prešov. Prosíme kňazov, ktorí majú záujem o pobyt v tomto zariadení, aby sa prihlásili na adresu: Rád sestier sv. Bazila Veľkého, Narcisová 1, Prešov 080 01.

-rs-

### Letné stretnutie gréckokatolíckej mládeže - Bystrá '97

Stretnutie gréckokatolíckej mládeže 6. ročník sa tohto roku opätovne uskutoční v rekreačnom zariadení Bystrá pri Humennom. I. turnus pre starších 16 ročných a viac bude od 11. do 15. augusta. II. turnus pre 14 a 15. ročných od 18. do 22. augusta t.r.. Bližšie informácie budú ešte zverejnené, resp. dozviete sa ich prostredníctvom svojich farských úradov. Prosíme mládež, aby sa na toto stretnutie už teraz pripravovala.

-rs-

### Odpustová slávnosť v Stropkove

Celodiecézny odpust v Stropkove, pôvodne plánovaný na 13. júla, sa odkladá na 20. júla 1997. Pri tejto príležitosti bude slávnostne posvätený areál novostavby Kláštora redemptoristov v Stropkove.

-rs-

### Odpustové slávnosti v roku 1997

- 6. 8. - Spišská Nová Ves - Premenenie Pána
- 10. 8. - Sírník - Premenenie Pána
- 10. 8. - Stretavka - Premenenie Pána
- 10. 8. - Bunkovce - Nanebovzatie P. Bohorodičky
- 10. 8. - Stročin - Nanebovzatie P. Bohorodičky
- 15. 8. - Dlhé Klčovo - Nanebovzatie P. Bohorodičky
- 15. 8. - Voľa - Nanebovzatie P. Bohorodičky
- 17. 8. - Vyšná Pisaná - Nanebovzatie P. Bohorodičky
- 17. 8. - Čizatice - Nanebovzatie P. Bohorodičky
- 17. 8. - Vojtovce - Nanebovzatie P. Bohorodičky
- 17. 8. - Miňovce - Nanebovzatie P. Bohorodičky
- 17. 8. - Čemerné - Nanebovzatie P. Bohorodičky
- 17. 8. - Varechovce - Nanebovzatie P. Bohorodičky
- 17. 8. - Čerhov - Nanebovzatie P. Bohorodičky
- 17. 8. - Ľubica - Nanebovzatie P. Bohorodičky
- 18. 8. - Volica - Nanebovzatie P. Bohorodičky
- 18. 8. - Radvaň nad Laborcom - Nanebovzatie P. Bohorodičky
- 24. 8. - Horňa - Nanebovzatie P. Bohorodičky

# Májové zamyslenie

Je máj. A opäť prežívame tú symboliku i ôdickosť rozvíjajúceho sa života v prírode i v nás. Najmä však v liturgii. Sviatok Päťdesiatnice završuje dielo Zmŕtvychvstalého. Modliace sa spoločenstvá vydávajú svedectvo o daroch Svätého Ducha, k nebu sa vznášajú nádherné molebeny... v západnej Cirkvi pôsobivo znejú tristo rokov staré loretánske litánie. Je máj a ten vždy najviac patrí Panne Márii, Bohorodičke.

Aký paradox súčasného sveta. Chcel byť bez Boha a nebadane sa stáva mariánskym. V tomto storočí nebolo desaťročia, aby vždy pod inou vlajkou netiahli neverecké zlobné srdcia proti Kristovi a jeho Cirkvi. A to na každom sviatadle. Naša štyridsaťročná skúsenosť to len potvrdzuje. Aj dnešok má dosť svojich príkladov.

A zrazu Panna Mária nám všetkým, skľúčným pri tej presile zla, oznamuje: „Ja sama budem vašou vodkyňou. Vy všetci máte byť bratmi. Musíte sa milovať, musíte si navzájom rozumieť a pomáhať si“ (Marianskému kňazskému hnutiu).

Hľa, Mária, aká si časová, aká si aktuálna. Si aktuálna hĺbkou svojej viery. Do svojho „staň sa“ vložila si jedinečnú skúsenosť pre tých, ktorí sa zmietajú v kríze viery. Či okamih zvestovania nebol pre teba prekvapujúcejší a ťažší k uvereniu než sú tie dnešné úskalia, na ktorých padá naša viera a rastie vôkol nás nevera?

A keď si počúvala Božie slovo a zachovávala si ho v srdci, ukázala si nám, aká je potrebná pokora srdca práve teraz. Uprostred hluku televízie, videa, magnetofónov. Lebo len počúvanie Božieho slova môže vrátiť jas pravej ľudskosti do nášho každodenná... Len slovo života môže naše myslenie a konanie pripodobniť Ježišovmu.

Svojou vernosťou Božej vôli nám ukazuje ako ísť a prekonávať tie štruktúry a organizácie, ktoré povstávajú z rúk človeka a stavajú sa medzi nás a Krista. Ako uprostred démonického strachu o život či väčší chlieb a konto nenechať ubiť v sebe hlas Božej pravdy a vôle. Ukazuje nám, ako výjsť aj z vlastných štruktúr egoizmu, pohodlia, lenivosti, ale i prílišných starostí a ísť v ústrety Ježišovi v bratovi, čo kráča povedľa mňa, tlačí sa v doprave, či práve sa zohýňa nad smetným košom...

Ó, Panna Mária, svojim materstvom i panenstvom si blízka mnohým, premnohým... ale zároveň si i trňom v oku nenávisného sveta. Svet, ktorý pohŕda čistotou srdca a šliape po nevinnosti detí i ich životoch, nevie prijať, Mária, tvoje cnosti panenstva i materstva. Tvoje zasvätenie Bohu v celej vnútornej kráse je však pre nás tým najpôsobivejším a najpriťažlivejším obrazom, aký nám mohol Otec poskytnúť v stovrostenve. Modlitby molebena či litánií sú pretkané invocáciami o tvojom materstve, lebo v ťažkej chvíli pod krížom si prijala poslanie matky pre každého z nás. A každodenný život potvrdzuje, ako veľmi ťa ako matku potrebujeme.

Dnes, keď sme pred bránou tretieho tisícročia, stále viac si uvedomujeme, ako sa v jednote s tebou uskutočňuje tajomstvo Turíc. Ako apoštoli zotrvali spolu s tebou v modlitbách, tak dnes s tebou zotrvalávajú nespočetné milióny na pútnických slávnostiach či fatimských sobotách. A všade pri našich prosbách znejú tvoje láskavé slova: „Prečo sa znepokojuješ? Prečo si robiš starosti? Byť mne zasvätený znamená nechať sa mnou viesť. Nechaj ma tiež, aby som ja konala tvojim prostredníctvom“ (MKH).

Vďaka tvojim napomenutiam z Lúrd, Fatimy, La Saletta, Levoče i Lutiny vznikajú nové a nové hnutia, v strede ktorých si ty. Sľubom predmanželskej čistoty mladí zaľúbenci z bezuzdnej Ameriky ohromili svet... Modlitbové aktivity rastú medzi mladými vo Francúzsku či Taliansku... Koľko duchovných iniciatív je medzi mladými na Slovensku... Súčasná generácia môže byť ozaj šťastná nie pre nebývalý hmotný rozvoj, ale preto, že môžu mimoriadne cítiť tvoju prítomnosť, že takmer v každej krajine sa môžu stretnúť s láskavou starostlivosťou Svätého Otca, že môžu byť svedkami zrodu nových svätcov rôznych profesií, nových hnutí, duchovných povolanií, zriadení nových diecéz, katolíckych univerzít a škôl... A to všetko vo svete, v ktorom ti najmocnejší zvierajú svoje ekonomické a politické páky proti Bohu, Cirkvi, proti veriacim... Hľa, Matka, naozaj v tom je veľkosť tvojej ochrany, v tom je veľkosť tvojho Syna.



*Mária,  
v žiarivom storočí elektroniky, laserov, automatizácie,  
medziplanetárnych letov,  
v krutom storočí smrteľných nákaz, vojen, nenávisťi,  
v storočí nenávratne odchádzajúcom,  
nám pripomínaš nekonečnú moc lásky, čistého oddania sa,  
vnútornej pokory a ochoty, ale i mlčania,  
lebo len tým si sa dala celá do služieb Boha.*

*A tak znovu stojíš v čele  
nespočetného zástupu kresťanov a ľudí hľadajúcich Boha,  
ako jemný skvost čistoty ľudstva,  
ako srdce najviac oddané láske,  
ako prvá žena, v ktorej sa stretá  
prírodné s nadprirodným,  
konečne s nekonečným,  
človek s Bohom.*

*Preto ti, Mária, milióny vďačných úst na každom kroku  
šepkajú tie prosté slová  
Raduj sa, Bohorodička... Zdravas, Mária...*

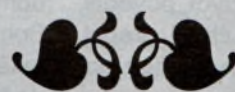
**Blažej KRASNOVSKÝ**

Viera DONOVALOVÁ - KLENKOVÁ

## Pri nohách Matky

Kto ma jak Pán Boh miloval?  
Kto mi dal väčšie dary?  
Dôstojnosť, ľudskosť, poznanie,  
dar bezvýhradnej viery!  
Anjela strážcu na cestách,  
pod krížom srdce Matky,  
svedomie zákon duše,  
čo robí život sladkým.

Kto mi dal z lásky príkaz,  
zboril múr ľahostaje?  
Ktože dal za mňa život svoj,  
len až už láskou tajem?  
Som vykúpená pridraho.  
To neobsiahne riadky.  
Pre svoju vlastnú bezmocnosť  
prosím pri nohách Matky.



# „VSTÚPIL NA NEBESIA...“

Je to článok viery, ktorý si zvlášť uvedomujeme na sviatok Nanebovstúpenia Pána. To sú aj slová, nad ktorými sa s Cirkvou zamýšľame v rámci Duchovnej obnovy Slovenska na mesiac máj v príprave na Veľké jubileum - 2000 rokov od príchodu Ježiša Krista na túto zem.

Tento článok viery nám hovorí, že na štyridsiaty deň po svojom zmŕtvychvstaní vyviedol Pán Ježiš svojich apoštolov „na vrch“ (Mt 28, 16), kde im povedal: „Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi. Choďte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Svätého Ducha a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta“ (Mt 28, 19 - 20).

Skutky apoštolov nám ďalej hovoria, že po týchto slovách „pred ich očami sa vzniesol a oblak im ho vzal spred očí“ (1, 9). A kým uprene hľadeli k nebu, ako odchádza, zastali pri nich dvaja mužovia v bielom odeve a povedali im: „Mužovia galilejskí, čo stojíte a hľadáte do neba? Tento Ježiš, ktorý bol od vás vzatý do neba, príde tak, ako ste ho videli do neba odchádzať“ (Sk 1, 11).

Pred ich očami vstúpil Ježiš do neba a apoštolí za ním uprene hľadeli. Takto nielen zrak apoštolov, ale aj náš zrak zameral Ježiš Kristus k nebu.

Vo svojej reči na vrchu povzbudzuje: „Radujte sa a jasajte, lebo máte hojnú odmenu v nebi“

(Mt 5, 12). A napomínal: „Nezhromažďujte si poklady na zemi, kde ich moľ a hrdza ničia a kde sa zlodeji dobývajú a kradnú. V nebi si zhromažďujte poklady, tam ich neničí ani moľ ani hrdza a tam sa zlodeji nedobývajú a nekradnú“ (Mt 6, 19 - 20).

Mladíkovi, ktorý sa ho pýtal, čo dobré má robiť, aby mal večný život, povedal: „Ak chceš byť dokonalý, choď, predaj, čo máš, rozďaj chudobným a budeš mať poklad v nebi“ (Mt 19, 21).

Ďalej nás ubezpečil, že ani ten najmenší skutok, ktorý vykonáme bližnému z lásky, neostane bez odmeny (Mt 10, 42). A pri poslednom súde povie: „Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili

Túto blaženosť v nebi nám pripravil Ježiš Kristus svojou smrťou a zmŕtvychvstaním. „Život blahoslavených spočíva v plnom vlastníci plodov vykúpenia, ktoré získal Kristus, ten pridružuje k svojej nebeskej oslave tých, ktorí v neho uverili a zostali verní jeho vôli. Nebo je blažené spoločenstvo všetkých, ktorí sú dokonale prítelení ku Kristovi“ (KKC, 1026).

„Toto tajomstvo blaženého spoločenstva s Bohom a so všetkými, ktorí sú Kristovi, prekonáva akékoľvek chápanie a akúkoľvek predstavivosť. Sväté písmo o tom hovorí obrazne: „Život, svetlo, pokoj, svadobná hostina, kráľovstvo, dom Otca, nebeský Jeruzalem, raj...“ (KKC, 1027). To potvrdzujú vyššie citované slová sv. apoštola Pavla (1 Kor 2, 9). A preto nič na svete nám nemôže spôsobiť také šťastie, aké pripravil Boh v nebi tým, ktorí ho milujú.

Sv. Mechtilda, rehoľníčka z 13. storočia, vo svojej Knihe zvláštnej milosti píše aj o tom, že raz prosila Boha, aby jej ukázal posledného a najmenšieho v nebi. Boh splnil jej žiadosť. Uvidela človeka slávnostne korunovaného, ktorý žiaril silnejšie ako slnko na poludnie. Myslela, že je to sám Ježiš, alebo niekto veľký v nebi. „Kto si ty?“ pýtala sa. „Som ten posledný v nebi. Na zemi som bol lotrom, ale v poslednej chvíli môjho života poskytol mi Boh milosť, vzbudil som ľútosť nad spáchanými hriechmi. A po

očistci má Boh korunoval, ako vidíš.“ A je to tak, že aj ten najmenší a najposlednejší z vyvolených má tu neopísateľnú slávu u Boha v nebi, nuž stojí za to, aby sme toto nebo dosiahli. Dosiahneme ho poctivým a šľachetným životom tu na zemi. Životom, ktorým zlepšujeme položenie druhých, životom, ktorým budujeme bratstvo a lásku na zemi, pretože aj kúsok neba nám túto všetku námahu vynahradí.

**o. Mgr. František DANCÁK**

**Ježiš Kristus,  
jediný Spasiteľ sveta,  
včera, dnes a naveky**



jednému z týchto najmenších bratov, mne ste urobili“ (Mt 25, 40).

Akáže to bude odmena, ktorú sľubuje dať Pán Ježiš v nebi? Svätý apoštol Pavol o tom napísal: „Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevystúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú“ (1 Kor 2, 9). To preto, že odmenou bude sám večný a nekonečný Boh. Budú podobní Bohu, budú ho vidieť takého, aký je (porov. 1 Jn 3,2), „z tváre do tváre“ (1 Kor 13, 12).

# HLÁSAŤ JEŽIŠA, CESTU, PRAVDU A ŽIVOT

**POSOLSTVO Z PRÍLEŽITOSTI 31. SVETOVÉHO DŇA SPOLOČENSKÝCH DORozUMIEVACÍCH PROSTRIEDKOV POSLAL SVÄTÝ OTEC JÁN PAVOL II.**

Milé sestry a bratia!

V čase, keď sa toto storočie a tisícročie schyluje ku koncu, prežívame dosiaľ nevidaný rozmach spoločenských dorozumievacích prostriedkov vo forme stále nových produktov a služieb. Vidíme, ako je život stále väčšieho množstva ľudí zasiahnutý šírením nových technológií v oblasti informácií a komunikácií. ale existuje ešte stále veľký počet ľudí, ktorí nemajú žiaden prístup k médiám, k starým ani k novým druhom.

Tí ľudia, ktorí z tohto vývoja ťažia pre seba zisky, prežívajú neustály rast zdrojov, z ktorých si možno voliť. Čím väčší je výber, tým ťažšie možno uskutočniť zodpovednú voľbu. Skutočnosťou je, že sa stáva stále ťažším chrániť naše oči a uši pred obrazmi a zvukmi, ktoré k nám - nečakané a nevitane - prenikajú cez médiá. Mimoriadne ťažké je pre rodičov ochrániť a zabezpečiť deti pred škodlivými posolstvami, tak aby ich bolo možné poučovať o medziľudských vzťahoch a o svete spôsobom, ktorý zodpovedá ich veku, schopnostiam vnímania a vyvíjajúcemu sa zmyslu pre to, čo je správne a nesprávne. Pre verejnú mienku znamenalo ťažký šok vidieť, ako môžu vyvinuté technológie v oblasti komunikácií zneužiť ľudia so zlými úmyslami. A či súčasne nepozorujeme určitú ťažkopádnosť u tých, ktorí môžu tie isté vymoženosti využiť pre dobré ciele?

Ostáva nám dúfať, že priepasť medzi užívateľmi nových informačných médií a technológií a tými, ktorí k nim ešte nemajú vôbec prístup, nepovedie k ďalšiemu trvalému zdroju nespravodlivosti a diskriminácií. V niektorých častiach sveta sa ozývajú hlasy proti tomu, že médiá sú ovládané takzvanou západnou kultúrou. Produkty médií sa určitým spôsobom považujú za stelesnenie hodnôt, ktoré vyzdvihuje západ a implicitne údajne predstavujú kresťanské hodnoty. Pravdou v tejto záležitosti je, že komerčný zisk je zrejme prvoradou hodnotou, ktorú skutočne stelesňujú.

K tomu sa pridáva i to, že v médiách zjavne klesá podiel programov, ktoré sa zaoberajú náboženskými a duchovnými otázkami, programov, ktoré ľudí morálne pozdvihujú a pomáhajú im viesť lepší život. Nepadne nám ľahko zachovať si optimizmus v súvislosti s pozitívnym vplyvom masmédií, keď sa zdá, že

tieto, životne dôležitú úlohu náboženstva v živote človeka ignorujú alebo ich podávanie náboženskej viery je vždy negatívne alebo nesympatické. Niektoré prvky médií - najmä v oblasti zábavy - často vzbudzujú dojem akoby chceli veriacich ľudí postaviť podľa možnosti do zlého svetla.

Existuje v súčasných masmédiách ešte miesto pre Krista? Môžeme si vo moderných médiách nárokovať miesto pre neho?

V cirkvi má byť rok 1997, ako prvá časť trojročného obdobia príprav na Veľké jubileum roku 2000, venovaný úvahám o Kristovi, Slove vtelenom mocou Ducha Svätého (porov. *Tertio Millennio adveniente*, 30). Tomu zodpovedá aj téma Svetového dňa spoločenských dorozumievacích prostriedkov: *Hlasať Ježiša Krista, cestu, pravdu a život* (porov. Jn 14,6).

Táto téma ponúka Cirkvi príležitosť zamyslieť sa nad tým, ako môžu komunikačné prostriedky špecificky prispieť k ohlasovaniu

ňuje vytvorenú účasť na jeho vlastnom živote a umožňuje nám vždy žiť v jeho láske. Keď sú kresťania o tomto úprimne presvedčení, zmení sa ich život. Táto zmena nevedie len k vierohodnému a neodolateľnému osobnému svedectvu, ale aj k pôsobivému a účinnému hlásaniu - aj prostredníctvom médií - k ohlasovaniu živej viery, ktorá tak zvláštne rastie práve tým, že sa s ňou delíme s inými ľuďmi.

Je útechou vedieť, že všetci, ktorí nesú meno kresťan, sa delia o toto presvedčenie. Pri všetkej úcte k aktivitám jednotlivých cirkví a cirkevných spoločenstiev v masových komunikačných prostriedkoch by bolo ekumenickým úspechom, keby kresťania dokázali užšie spolupracovať v oblasti médií pri pripravách na oslavy blížiaceho sa Veľkého jubilejného roku (porov. *Tertio Millennio adveniente*, 41). Všetci by sa mali snažiť o prvoradý cieľ Jubilejného roku a síce posilnenie viery a svedectva kresťanov (porov. *tamtiež* 42).

Príprava na rok 2000, na Jubileum narodenia Krista, sa stala určitým spôsobom hermeneutickým kľúčom k tomu, čo chce Duch Svätý sprostredkovať Cirkvi a cirkvám v našom historickom období (porov. *tamtiež* 23). Masmédiám tu pripadá významná úloha pri hlásaní a výklade tejto udalosti milosti kresťanskému spoločenstvu samému a svetu ako celku.

Ten istý Ježiš, ktorý je *Cesta, Pravda a Život*, je tiež *Svetlo sveta*, svetlo, ktoré osvecuje našu cestu, ktoré nám umožňuje objaviť pravdu, svetlo Syna, ktorý nám darúva tu a potom nadprirodzený život. Dvetisíc

rokov, ktoré uplynuli od narodenia Krista, predstavuje z hľadiska prvoradej úlohy, ktorú kresťanstvo počas týchto dvoch tisícročí zastávalo, pre celé ľudstvo mimoriadne Jubileum (porov. *tamtiež* 15). Teda je určite vhodné, aby masmédiá zohrali svojím príspevkom tomu zodpovedajúcu úlohu.

Možno by bol jeden z najušľachtilejších darov, ktorý môžeme ponúknuť Ježišovi Kristovi k jeho dvetisícim narodeninám to, že s radostnou zvesťou oboznámime každého človeka na svete, keď budeme v prvom rade živým svedectvom kresťanského príkladu, ale aj prostredníctvom médií ohlasovať Ježiša Krista, Cestu, Pravdu a Život. Nech sa toto stane cieľom a záväzkom všetkých, ktorí vyznávajú jedinečnosť Ježiša Krista, prameňa života a pravdy (porov. Jn 5,26; 10,10.28) a ktorí majú to privilégium a tú zodpovednosť pracovať v rozsiahlom a vplyvnom svete spoločenských dorozumievacích prostriedkov.

**Vo Vatikáne, 24. januára 1997**

**Ján PAVOL II.**



radostnej zvesti spásy v Ježišovi Kristovi a ako by sa mohli v tomto smere zaktivizovať. Ľuďom zamestnaným v oblasti masmédií ponúka tiež príležitosť rozmyšľať nad tým, ako by mohli náboženské a najmä kresťanské témy a hodnoty obohatiť produkciu médií a život tých, ktorí médiám slúžia.

Moderné médiá sa nezameriavajú len na spoločenstvo vo všeobecnosti, ale predovšetkým na rodiny, na mladých ľudí a tiež na deti a malé deti. Akú cestu ukazujú médiá? Akú pravdu navrhujú? Aký život ponúkajú? To sa netýka len kresťanov, ale všetkých ľudí dobrej vôle.

*Cesta* Krista je cesta cnostného, plodného a pokojného života ako Božích detí a ako bratov a sestier tej istej rodiny ľudstva. *Pravda* Kristova je večnou pravdou Boha, ktorý sa nám zjavil nielen vo stvorení sveta, ale aj prostredníctvom Svätého Písma a hlavne prostredníctvom svojho Syna Ježiša Krista, vteleného Slova. A *život* Krista je život milosti, toho nezaslúženého daru Boha, ktorý umož-

*Udalosti zriadenia nového košického exarchátu na území Slovenskej republiky pre gréckokatolíckych veriacich, ktorý ustanovil Svätý Otec Ján Pavol II. dňa 21. februára t.r., ďalej uvedenie do úradu prvého exarchu apoštolským nunciom Luigim Dossenom 2. marca t.r., a slávnostná intronizácia 13. apríla 1997, svojim významom sú tak veľké, ako bolo v roku 1818 zriadenie prešovskej gréckokatolíckej eparchie. Túto historickú skutočnosť si uvedomovali všetci zúčastnení na slávnostnej intronizácii, ktorá bola v Katedrálnom chráme Narodenia Prečistej Bohorodičky v Košiciach, diváci pri televíznych prijímačoch i celá gréckokatolícka cirkev na Slovensku.*

Aprílové počasie - slnko, sneh i fúkanie brata vetra - si zahrávalo s odvahou tých, ktorí sa na historickú slávnostnú udalosť intronizácie prvého košického apoštolského exarchu Mons. Milana Chautura, CSsR, nedostali do chrámu.

Tak ako sa studené páperie miešalo poletujúc medzi svetlými lúčmi jarnej ešte zubatej žeravej gule, tak sa pri úvodnom sprievode miešali slzy dojatia s vážnosťou historickej chvíle. Ešte ani nie štyridsaťročný najmladší slovenský biskup Chautur, CSsR, za doprovodu svojich biskupských spolubratov žehnal pri vstupe do katedrály svoj ľud, ktorý má previesť do tretieho tisícročia, posilňovať vo viere a priviesť k Bohu.

Ešte pred archijerejskou Božskou liturgiou sv. Jána Zlatoústeho, ktorú celebroidal J.E. Mons. Milan Chautur, CSsR, po prvýkrát podľa nového prekladu, sa odohrala slávnostná intronizácia. Apoštolský nuncius na Slovensku arcibiskup J.E. Luigi Dossena prečítal pápežské bully. Slovenský preklad prečítal kancelár košického exarchátu o.

## SLÁVNOSTNÁ INTRONIZÁCIA VLADYKU MONS. MILANA CHAUTURA, CSsR

Mgr. Cyril Jančíšin. Na slávnostnom akte boli ďalej prítomní arcibiskup metropolita Slovenska Mons. Ján Sokol, arcibiskup Mons. Ján Graubner, biskupi Mons. Vojtěch Cikrle a Mons. Jozef Kajnek z Českej republiky, biskupi Mons. Silard Kerestes z Gyula Marfi z Maďarska, predseda KBS Mons.

Dossenu, všetkým za pomoc pri zriaďovaní nového biskupstva, pozdravil spolubratov biskupov, kňazov, rehoľníkov a veriacich. Podakovanie rodičom, ktorí tam boli prítomní, došlo aj samotného nového exarchu. Je veľkým požehnaním a darom, keď pri takejto udalosti môže biskup podakovať vlastným rodičom. Po blahoprianiach a mnoholitstvi Svätému Otcovi zaznel v podaní košického katedrálneho zboru mohutný nádherný chorál *Christos voskres!*

Predseda KBS bankskobystričský biskup Mons. Rudolf Baláž v mene biskupov Slovenska pozdravil nového exarchu, pričom povedal: Tešíme sa z tejto udalosti. Prajeme ti a vyprosujeme, aby si dokázal vždy načúvať svojim veriacim. Bud' skutočným otcom veriacich. Vám, veriaci, želám, aby takpovediac nová diecéza mala pevné zásady, aby neustále žila Božím životom a Kristovým duchom. Aby kvitla a sa rozširovala o nových členov cirkvi. Vladyku Chautura pozdravil aj zástupca ministerstva kultúry pre cirkevné záležitosti, riaditeľ cirkevného úradu Dr. M. Holečko.

Pre túto dejinnú udalosť inštalácie prvého exarchu novozriadeného košického apoštolského exarchátu mali účastníci slávnostnej intronizácie možnosť dostať poštovú pečiatku exarchátu s dátumom 13. apríla 1997.

Anton MESÁROŠ



Rudolf Baláž, Mons. František Tondra, Mons. Eduard Kojnok a pomocný biskup Mons. Bernard Bober.

Pred záverom slávnostnej bohoslužby v mene prefekta Kongregácie pre Východné cirkvi Achile kardinála Silvestriného pozdravný list prečítal podsekretár o. Marko Brogi. V ďakovnom preslove vladyka Chautur poďakoval Svätému Otcovi Jánovi Pavlovi II. v osobe apoštolského nuncia Luigiho



# Sviatosť manželstva - obrad korunovania

Napriek základným spoločným znakom, ktoré charakterizujú vysluhovanie sviatosti v celej katolíckej Cirkvi, jednotlivé sprievodné obrady pri vysluhovaní sviatosti na Východe a na Západe sa od seba navzájom odlišujú. Pre lepšie pochopenie významu a zmyslu týchto úkonov je neraz potrebné poznať ich historický rámec a jeho teologické i pastoračné dôvody.

Všimnime si teraz jeden zo špecifických úkonov sprevádzajúcich vysluhovanie sviatosti manželstva v byzantskom obrade. Je to tzv. korunovanie, čiže ozdobenie ženicha a nevesty slávnostným vencom, či korunou, za sprievodu príslušných modlitieb a liturgických gest. Dôležitosť tohoto obradu zvyrazňuje aj skutočnosť, že sa o ňom výslovne zmieňuje všeobecný Katechizmus katolíckej Cirkvi, keď v bode 1623 hovorí o manželstve:

„V latinskej cirkvi sa zvyčajne pokladajú za vysluhovateľov Kristovej sviatosti snúbenci, ktorí si navzájom vysluhujú sviatosť manželstva vyjadrujúcich svadobnú slávnosť u semitských národov. Tak napríklad vo Veľpiesni /3,11/ čítame: „Jeruzalemské dcéry, pod'ťe sem, podívajta sa, dcéry sionské, na kráľa Šalamúna s korunou, ktorou ho korunovala jeho matka v deň jeho sobáša, v deň, keď mu srdce napĺňala radosť.“ Podľa ľudových zvyklosti boli ženich a nevesta nazývaní v deň svojho sobáša „kráľom“ a „kráľovnou“. Tento zvyk pretrváva až dodnes v niektorých oblastiach Sýrie a u Arménov. Preto počas svadobného sprievodu z domu nevesty boli obaja ozdobení korunou, či vencom z ratolestí myrty.

Podobne aj v starom Grécku mladomanželia v deň sobáša boli ozdobení myrtovým vencom, ale neraz aj korunou z nejakého vzácniejšieho kovu. Je dosť možné, že Gréci prevzali tento zvyk od semitských národov.

Starokresťanskí cirkevní Otcovia, aj keď v duchu prísnejších asketických pravidiel vyčítali prehnanú zdobenosť svadobčanov, nenamietali nič proti prevzatému zvyku „korunovania“ mladomanželov. Práve naopak, snažili sa mu dať duchovný, posvätný rozmer a význam. Dosvedčuje to aj sv. Ján Zlatoústý, keď v jednej zo svojich homílií hovorí o mladomanželoch: „Na ich hlavy sú položené koruny, symbol víťazstva, pretože neboli porazení predtým, a pristupujú k manželskému lôžku bez toho, že by boli podľahli zmyselnosti. Pretože ak by sa niekto, ujarmený zmyselnosťou bol oddal neviestkam, akože by mohol niesť na hlave korunu, potom, čo bol takto porazený?“ /PG 61, 104-105: 54, 433/.

Zmysel svadobnej koruny bol takto spojený s víťazstvom nad vášňami a so zachovaním predmanželskej čistoty. Sv.

Gregor Naziánsky v jednom zo svojich listov výslovne spomína, že otcovi nevesty prislúcha právo položiť na hlavy mladomanželov vence. Píše totiž: „O ostatné veci sa starajte vy a otec nech korunuje nevestu, ako si to prial. Toto sme totiž predpísali, keď sme prítomní na svadbe: „Je úlohou otcov položiť im koruny a úlohou nás biskupov je zasa



konat' nad nimi modlitby“ /PG 37, 374/.

Otázka, či je správne korunovať mladomanželov počas sobáša, sa stala predmetom diskusie medzi Západom a Východom aj v časoch pokresťančenia našich predkov. Pápež Mikuláš I., súčasník slovanských apoštolov Cyrila a Metoda, ktorý ich osobne pozval z Benátok do Ríma, je v histórii a teológii známy obsiahlym spisom Responsa Nicolai papae.

I ad consulta Bulgarorum - Odpoveď pápeža Mikuláša I. na otázky Bulharov. V tomto teologicko-pastoračnom traktáte z roku 866 odpovedá na početné otázky nedávno pokresťaného bulharského cára Borisa I., ohľadom niektorých kresťanských zvykov, liturgických pravidiel a obyčajov. V tretej kapitole sa zmieňuje aj o rozdielnom zvyku medzi Grékmi a Rimanmi ohľadom používania manželského venca, či koruny počas svadobných obradov. Mikuláš I. doslova hovorí: „Ak by sme sa vyhli rozvlácnosti,

nechceme sa zmieňovať o zvykoch, ktoré, ako tvrdíte, platia medzi Grékmi pri uzatváraní manželského zväzku a pokúsime sa vám stručne naznačiť obyčaj, ktorú svätá rímska cirkev odpradáva prijala a doteraz pri takýchto sobášoch uchováva. U nás totiž ani muž ani žena, keď uzatvárajú manželskú zmluvu, nenesú na hlave zlatú alebo striebornú, alebo akúkoľvek kovovú stuhu.“ Ako sa teda z pápežovej odpovede dá dedukovať, Bulhari sa domnievali, že na Západe sa koruna nosí už pri uzatváraní tzv. manželskej zmluvy, čo bol starý výraz pre obrad zasnub. Po vysvetlení tohto nedorozumenia pápež vysvetľuje, že mladomanželia sa ozdobia svadobnou korunou až na záver cirkevného obradu: „Potom, keď vychádzajú z chrámu, nesú na hlave koruny, ktoré sa zvyčajne uchovávajú v chráme.“

Na Západe však nepoznáme iné svedectvá takéhoto liturgického používania svadobných korún, ako ich dosvedčuje pápež Mikuláš I. Pápežova zmienka sa asi viaže na uší okruh Ríma, či niektorých oblastí Talianska, ktoré boli počas dlhých stáročí pod byzantským vplyvom a ponechali si aj množstvo gréckych zvykov.

Ako nám aj tento krátky historický prehľad ukazuje, korunovanie mladomanželov vencom, či korunou, počas svadobného obradu, je na Východe jedným z jeho charakteristických sprievodných znakov. Aj nový Katechizmus katolíckej Cirkvi, nazývajúci sviatosť manželstva aj „korunovaním“, pripomína, že vysluhovateľ sviatosti „korunuje následne ženicha a nevestu na znak manželského zväzku.“ Toto by malo byť smerodajným aj pre našu liturgickú prax v budúcnosti. Vhodné zvýraznenie starobylého znaku korunovania ženicha a nevesty v rámci svadobného obradu sa môže stať ďalším potrebným krokom k znovuoobjaveniu a prehodnoteniu východnej liturgickej symboliky a duchovnosti pri vysluhovaní sviatosti. Veď vernosť v detailoch, ktoré však majú svoj hlboký teologický aj historický význam, je len výrazom našej túžby po zachovaní a rozvíjaní dedičstva našich otcov a podmienkou k tomu, aby sme sa aj naďalej mohli hlásiť k tomuto dedičstvu a k nášmu východnému obradu.

# ČO NA TO RODIČIA

**Ak rodičia dobre poznajú svoje deti, ich osobitné schopnosti a prednosti a budú ich rozvíjať, nakoľko je to v ich silách, zlepšia sa vyhliadky dieťaťa na jeho budúcnosť. Bez ohľadu na to, či naše dieťa patrí medzi „šplhúňov“ alebo „štvorkárov“, musíme mu pomáhať a viesť ho.**

Ak je dieťa „drzé“, nestačí ho naučiť pár zdvorilostných fráz. Najmä nás, milí rodičia, dieťa odpozoruje a napodobňuje, ako sa treba správať k ľuďom. Láska rodičov k deťom, ich starostlivosť, sú odrazom Božej lásky k nám. Mnohi dospelí ani netušia, ako hlboko vedia deti rozmýšľať. Kto sa pozornejšie zaoberá svojim dieťaťom, kto berie dieťa vážne, dozvie sa veľa z toho, čo prežíva vo svojom vnútri.

Isté dieťa sa sťažovalo:

Naša pani učiteľka nám vždy dáva domáce úlohy. Musím tieto neprijemné domáce úlohy vždy robiť? Ocko mu odpovedá: Keď ty budeš dospelý, ja budem starý a napokon zomriem. A tak to bude so všetkými ľuďmi, ktorí teraz riadia naše mesto. Kto potom bude stavať domy, kto bude opravovať autá, kto bude liečiť chorých...

To budete potom robiť vy, lebo prišiel váš čas. Len ten, kto sa čosi naučil, môže to všetko robiť.

Rozprávajme sa s deťmi o akejkoľvek téme. Domáca príprava na vyučovanie spočíva v dobrej a správnej rodinnej atmosfére. Nájdime si pre dieťa čas, aj pre jeho problémy, ak nám nie je ľahostajná jeho budúcnosť. To vyžaduje zo strany rodičov pocit zodpovednosti. Učenie je zábavou, ale iba vtedy, ak človeka zaujíma. Domnievate sa, že je to samozrejmé. Potom si pomyslime na svoje vlastné učenie. Kedy bolo učenie pre nás skutočne zábavou? Keď nás to zaujímalo! Čo nás zaujíma, to sa naučíme ľahšie.

Bez vzájomného pôsobenia medzi zábavou a učením by neexistovali mnohé veci - azda ani naše povolanie.

Čím je väčšia naša ochota učiť sa, tým viac radosti prináša, tým je úspech pravdepodobnejší.

Iste si želáme, aby sa naše dieťa učilo dobre a ľahko. Potom sa snažíme, aby sme vzbudili a podnecovali záujem dieťaťa o učenie. Naše deti majú málokedy ctižiadostivosť stať sa najlepšimi a najvzornejšími žiakmi. Koniec - koncov učia sa preto, aby sa stali schopnými zodpovedne si utvárať život, a nie preto, aby mali lepšie vysvedčenie.

Rodičia sami poznajú slabé aj silné stránky svojho dieťaťa a pridú na to, ako mu môžu pomáhať. Posilňovať v dieťati: „Ja to dokážem!“

Nesediť stále pri dieťati. Takto by sme veľmi skoro stratili trpezlivosť a dieťa by sme zbavili zodpovednosti. Pri dieťati obyčajne sedí matka. Ale, otcovia, neignorujte prípravu dieťaťa na vyučovanie. Naopak, účasť otca na starostiach a pokroku

dieťaťa, ho môže tak oduševniť, že sa mu učenie stane príťažlivým. Aj nadané deti môžu získať vedomosti len sústavnou prácou.

Ak naše dieťa pracuje sústavne pomaly, netrpí únavou z nedostatku spánku? Zaiste máme plány, ktoré siahajú do budúcnosti nášho dieťaťa. Určite už dnes myslíme na gymnázium alebo priemyselnú školu. Dúfame, že naše dieťa bude pokračovať v našom povolani. Nechajme si však tieto prania iba pre seba. Nechajme naše dieťa v pokoji rásť, skôr, než sa niekým stane.

Žijeme v dobe, ktorá mimoriadne sťažuje život žiakov, rodičov i učiteľov. Uľahčujme školské roky dieťaťu tým, že sa vzdáme nereálnych požiadaviek voči jeho štúdiu. Možno sa nám podarí vstépiť nášmu dieťaťu, že Boh ho stvoril takého, aký je. Ale aj ty

povedz Bohu svoje áno, napriek všetkým tvojim slabostiam a nedostatkom. Niektoré ťažkosti v učení sa dajú odstrániť alebo aspoň zmierniť jedine pomocou rodičov.

Dobré svedomie je najlepšou poduškou. Mnohi spia dobre, aj keď podvádzajú. Lajdácky pracujú a porušujú právne princípy. Formujeme svedomie nášho dieťaťa, pretože každému je daná schopnosť rozlišovať dobro a zlo.

Dovoľme dieťaťu zvažovať a rozhodovať. Získa dôležité životné skúsenosti. Aby boli schopné správne sa rozhodnúť. Otec podporuje autoritu matky a naopak. Rodičia nesú zod-

povednosť za všetky oblasti života - intelekt, cit, náboženské čítanie.

Všetko, čo človek vidí, preniká do jeho vnútra. Práve tento útok využívajú reklamné firmy. Reklama chce predať. Na to má právo.

Rodičia chcú vychovávať. Je však reklama dobrou spoluvychovávateľkou? Dávajme pozor, čo naše deti čítajú, pozerajú...

Časopisy - skúsme vystrihnúť z časopisu to, čo poskytujú závažnú a dobrú informáciu. Nájdeme iba zlomky.

Televízia. To je úloha predovšetkým rodičov. Sledujú naše deti program každý večer? Čo majú z toho? A čo pritom strácajú?

Anketa u školských detí na tému: Čo by bolo, keby nebolo televízie? Deti odpovedali: Vtedy by sa náš otec a mama s nami viac rozprávali. Aby bola televízia kladným prvkom v našej rodine, vyhladájme tie programy, ktoré nám čosi dávajú, obohacujú nás. Nedovoľme deťom pozeráť to, čo samy chcú! Hovorme s deťmi o filmoch, z ktorých sa dieťa môže poučiť. Odborníci napočítali za 7 dní 416 zobrazení zločinov. Aký má to vplyv na naše dieťa? Brutalita, násilie - taký, že ich začnú napodobňovať. Zvyky sa ťažko odstraňujú. Skúsme v našich kresťanských rodinách vymeniť televízor za spoločné modlitby s deťmi i za deti. To by bol pekný zvyk a začiatok novej tradície.

**Mária MOLNÁROVÁ**





## Ikony Bohorodičky

Jedna Matka a predsa koľko ikon Bohorodičky! Niet, hádam, na svete národ, ktorý by si neuctieval Ježišovu matku. Zo všetkých ľudí si ona právom zasluhuje poctu, ktorú jej vzdáva aj sám Petrov nástupca terajší pápež Ján Pavol II. Ikonopisci už dve tisíciky rokov ukazujú krásu Panny Márie, vzťah ľudí k Božej Matke. Niekoľko ikon vám, milí naši priatelia, predstavujeme obrazom. Vašou úlohou je správne určiť pomenovanie jednotlivých znázornených ikon. Odpovede nám pošlite do redakcie na adresu: Redakcia Slovo, Hlavná 8, 080 01 Prešov. Piatich z vás odmeníme dobrou knihou. Svoje odpovede posielajte do konca mesiaca máj.

Správne zorad'ite písmena s číslicami: A-Ikona jednoty, B-Vladimírská Bohorodička, C-Matka ustavičnej pomoci, D-Ikona Vtelené Slovo.



Pavol ZUBKO

## Mama

*Keď prvýkrát na líčko  
božtek si mi dala,  
povedať mal Bohu vďaka,  
že si tu a zdravá.*

*Vystriedal ho pocit iný,  
žiarila si celá,  
keď prvýkrát vyriekla som  
sladké slovo - mama.*

*Keby takú mamku mali  
všetky deti sveta,  
nevraveli by v decáku  
druhej mamke - teta.*

*Či tušia, keď slzy majú  
občas na krajíčku,  
že aj v nebi mamku majú  
- to Bohorodičku.*

## Modlitba a spoločenstvo s Bohom

„Chcel by som sa vedieť modliť!“ Kto cíti v sebe túto túžbu, má dôvod ďakovať Bohu, lebo ona pochádza od neho. A predsa sa musí pýtať na pohnútky. Čo sa tým myslí, urobí zrejším dávna udalosť. V horách Vogézy, vo Francúzsku žilo kedysi mnoho pustovníkov. Jeden z nich žil v chýre svätosti. Mladí ľudia z okolia ho často prosili, aby ich vzal k sebe a aby ich naučil modliť sa. Ale všetci dostali rovnako zápornú odpoveď. Okrem jedného. Krátko po smrti svojho učiteľa povedal sám dôvod. Ako 18-ročný som sa mu predstavil a prosil som ho, aby som mohol pri ňom zostať. Na jeho otázku: „Prečo?“, som odpovedal: „Lebo by som sa chcel naučiť modliť.“ „A prečo sa chceš naučiť modliť?“ - „Lebo je to najväčšia veda.“ „Rád by som ťa prijal, ale nemôžem,“ odpovedal smutne. Po troch rokoch som ho navštívil znova. Prijal ma srdečne ako otec a dal mi znova otázku: „Prečo sa chceš naučiť modliť?“ - „Aby som sa stal svätcom.“ Teraz som bol presvedčený, že ma prijme. Či to nebola najvyššia pohnútko, o akej sa dá myslieť? Ale on mi dal znova odmietavú odpoveď, a ja som ho hlboko sklamaný opustil.

Znova som sa pustil do práce na poli. No viac ako predtým ma trápila túžba po modlitbe. Keď som pomyslel na toho, čo tam hore tak dôverne žil so svojim Bohom, bola moja túžba ešte silnejšia.

V jednu vianočnú noc som sa náhle zodvihol. Upevnila sa vo mne istota, že tentoraz ma prijme.

Keď som prišiel, práve sa modlil a nepočul ma. Čakal som dlho, moja netrpelivosť rástla. Keď sa obrátil, zdalo sa, že ho moja prítomnosť neudivuje. Bez toho, aby som mu dal čas na otázku, ujal som sa slova: „Chcel by som sa naučiť modliť, lebo by som chcel najst' Boha.“ Tu ma objal.

-n-



## Podoby lásky

*Láska je najkrajší cit, ktorý sme dostali do vienka pri narodení. Mesiac máj patrí jej - láske, ale nielen on. Každý deň, každá hodina a minúta nášho života patrí jej láske.*

*Prihovára sa nám zo zelenej trávy, ktorá po dlhej zime vypučala zo zeme. Vidím ju v kvete stromov, ktorých ružový kvet stá by sa pýril, že sa pripravuje na plodenie. Počujem ju v hlase žblnkotavého potôčika, ktorý vo svojom krištáľovom náručí hojda kytice nezábudok a záružlia. Počujem jej spev v trilkoch vtákov, v šumení motýľích kridiel, v dychu zeme. Láska, to sú stromy, ktorým rašia prvé listy a rozvíjajú sa do krásy. Láska je všade vókol nás. Je ukrytá v púčiku ruže, v listí stromu, v hrmeni búrky aj v letnom daždi.*

*Najviac lásky vidím v očiach mojich detí, ktoré po sladkom sne ma vítajú roziarenými očkami a tváričkami. V ich očiach vidím celý vesmír lásky. Aj môj manžel, keď príde domov z práce unavený a sklúčený a ja ho privítam bozkom a dobrou večerou, v očiach mu zriem more lásky.*

*Moja ťažko chorá mama má lásku vo svojich očiach, keď ma víta bezvládna na lôžku. Keď jej popravím vankúš a porozprávam čo-to o živote, o deťoch, ako rastú a dospievajú, jej oči žiaria sťa letné líče slnka - láskou najdrahšou.*

*Ale najväčšia zo všetkých lások je láska k Stvoriteľovi a k rodnej zemi, ktorá nám tu krásu denne a nezištne dáva.*

Erika MATONOKOVÁ

## Postrehy

## Informácie

## Udalosti

## Eucharistia a sloboda - kongres vo Vroclave

Svätý Otec Ján Pavol II. sa zúčastní záveru Svetového eucharistického kongresu vo Vroclave, ktorý potrvá od 25. mája do 1. júna.

Svätú omšu so Svätým Otcom bude 1. júna z Vroclava do celého sveta prenášať Mondovizia a majú ju simultánne slúžiť - statio orbis - cirkvi na celom svete. Na tieto slávnostné bohoslužby na letisku očakávajú organizátori pol milióna pútnikov z Poľska a celého sveta.

Židovsko - kresťanskú mučenicu Edithu Steinovú pápež na blížiacom sa Svetovom eucharistickom kongrese vo Vroclave nebude svetorečiť. Ako informovali z Vatikánu, tieto plány sa zmenili. Dôvody neuviedli. Cirkevno - právny proces svätorečenia je uzavretý. -rs-

## Rím podporuje snahy o spoločnú Veľkú noc

Katolícka cirkev sa podieľa na hľadani spoločného termínu Veľkej noci katolíckej i pravoslávnej cirkvi v čase po roku 2001.

V roku 2001 pripadnú sviatky Veľkej noci v obidvoch cirkvách na jeden termín. Pre možnú účasť Katolíckej cirkvi na slávení Veľkej noci v spoločnom termíne s pravoslávnu, protestantskou a anglikánskou cirkvou existujú smernice Druhého vatikánskeho koncilu. V dodatku liturgickej konštitúcie pre slávenie katolíckej Veľkej noci sa s odvolaním na Nicejský koncil predpisuje, že katolícke slávenie Veľkej noci sa musí konať v prvú nedeľu po jarnom splne mesiaca. -rs-

## Prezident pozýva pápeža

Bulharský prezident Peter Stojanov pozval pápeža Jána Pavla II. na návštevu do svojej krajiny. Návšteva pápeža by znamenala posilnenie pre Bulharsko a jeho ľud v ťažkej situácii, hovorí sa v pozývajúcom liste Jánovi Pavlovi II., uverejnenom v Sofii. -rs-

## MEDZINÁRODNÝ KATECHETICKÝ SEMINÁR

V dňoch 10. - 12. apríla sa v priestoroch Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty v Prešove uskutočnil Medzinárodný seminár prešovského biskupstva. Témou podujatia bolo: Katechéza ako špecifická forma ohlasovania evanjelia v ateizovanej spoločnosti. Program otvoril o. biskup Mons. Ján Hirka a predseda katechetickéj komisie pri KBS, banskobystrický biskup Mons. Rudolf Baláž. Spomedzi zahraničných prednášateľov spomenieme ICDr. o. Cyrila Vasiľa - Katechéza rodiaceho sa cirkevného spoločenstva, Evu Pleškovú (Švajčiarsko) - Katechéza predškolského veku, o. Mgr. Klausu Metscha (Nemecko) - Sekularizácia v nemeckých



štátoch. Katechetický seminár bol určený pre kňazov, študentov teológie, bohoslovcov, laických poslucháčov teológie. Počas podujatia v prestávkach vystúpili:

bohoslovecký zbor z prešovského gréckokatolíckeho kňazského seminára Petra Pavla Gojdiča, Mladežnícky zbor z Vranova nad Topľou. -rs-

## Sviatočný deň vo farnosti Prešov - Sekčov

*Veľkonočný pondelok - 31. marca - sa niesol v našej gréckokatolíckej farnosti Prešov-Sekčov v mimoriadne slávnostnej atmosfére. Túto farnosť navštívil a v kaplnke Povýšenia sv. Kríža slúžil slávnostnú sv. liturgiu otec biskup Ján Hirka, prešovský sídelný biskup, ktorú koncelebroval spolu s o. Vasiľom Kormanikom, správcom farnosti Prešov-Sekčov a o. novokňazom Imrichom Marinčákom. Počas sv. liturgie spieval katedrálny starosloviensky zbor pod vedením p. Gabriela Mirrossaya. Ako povedal v slávnostnej homílii o. biskup Ján - radosť zo vzkrieseného Krista naplňajme kresťanským životom, občianskou disciplínou, osobnou zodpovednosťou, vzájomnou láskou a porozumením v rodine. Aj keď v živote každého sú starosti, bolesti a trápenia, otvorme sa paschálnej radosťi z víťazstva života nad smrťou. Slová otca biskupa Jána zdôraznil v závere sv. liturgie otec Vasiľ Kormanik, ktoré je potrebné uvádzať do života, aby Zmrŕtvychvstalý Kristus bol skutočne uprostred nás, v centre nášho života, v našich srdciach.*

**Dr. Peter KRAJŇÁK**

## Duchovná pieseň v Čiernom orli

Dňa 16. marca t. r. sa v Parku kultúry a oddychu v Prešove - v Čiernom orli - uskutočnila regionálna prehliadka speváckych zborov pod názvom DO-RE-MI-FA, ktorého organizátorom bolo Šarišské kultúrne centrum a Šarišské osvetové stredisko v Prešove. Toto už tradičné kultúrne podujatie sa stretlo so značným záujmom verejnosti, ktorej sa v dvojhodinovom programe predstavilo šesť spevokolov. Medzi účinkujúcimi spevokolmi bol aj prešovský katedrálny starosloviensky zbor pod vedením dirigenta Františka Šestáka a spevácky zbor pri gréckokatolíckom bohosloveckom kňazskom seminári Petra Pavla Gojdiča v Prešove pod vedením dirigenta Pavla Vasiľa. Medzi prítomnými hosťami v hľadisku bol aj otec generálny vikár Ján Gajdoš, o. Michal Kučera, rektor kňazského seminára P. P. Gojdiča, a o. špirituál seminára Ján Závacký. Vystúpenie zborov sledovala a hodnotila odborná porota pod vedením hudobného znalca a zbormajstra Mgr. Ivana Pacanovského, kto-

rá na záver prehliadky udelila jednotlivým spevokolom diplomy a ocenenia. Okrem skladieb klasikov vážnej hudby v prednese účinkujúcich zazneli najmä zborové cirkevno-slovenské spevy ako aj pre spevokol upravené slovenské a rusínske ľudové piesne. Katedrálny spevokol obdržal cenu „Za umelecký rast“ a spevácky zbor sv. Romana Sladkoveca cenu „Za rozvíjanie východokresťanského liturgického spevu“. Ako sa vyjadrili usporiadatelia podujatia - tým, že u ľudí, najmä mladých, stimuluje hlad po hudobnej kultúre vyšších hodnôt, dávame im možnosť, aby lepšie pochopili seba samých, ale aj tých druhých a dávame im šancu, aby sa venovali čomusi užitočnému, aby mysleli, milovali, aby žili. Vystúpenie speváckych zborov a sviatočné nedeľné popoludnie v prešovskom PKO prispelo určite k hlbokému umeleckému zážitku a záujmu o rozvíjanie zborového spevu a zvlášť cirkevnej zborovej piesne v regióne Prešova.

**Dr. Peter KRAJŇÁK**

## Celoexarchátny kňazský deň

Kňazský deň košického apoštolského exarchátu sa konal 11. apríla 1997 v dominikánskom Veritase v Košiciach. Jeho súčasťou boli prednášky pozvaných zahraničných hostí z Ríma - prof. Tafta, SJ, a o. Čemusa, SJ. Stretnutie sa začalo v Katedrálnom chráme Narodenia Prčistej Bohorodičky utierňou, ktorú viedol J.E. vладыka Mons. Milan Chautur, CSsR.

-rs-



## Evanjelizačný seminár v Prešove

Krestanské spoločenstvá Obnova v Duchu Svätom a Hnutie Svetlo - Život usporiadali 12. apríla v Mestskej hale v Prešove III. evanjelizačný seminár. Program začal rannými chválami, ktorý viedla hudobná diakonia. Prednášky a modlitby viedla komunita Blahoslavenstiev z Dolan z Českej republiky na

čele so svojim predstaveným o. Richardom P. Etienom pôvodom z Francúzska. Predpoludním bola eucharistická bohoslužba. Na konci evanjelizačného seminára sa konala eucharistická poklona. Evanjelizačného seminára sa konala eucharistická poklona. Evanjelizačného seminára sa zúčastnili asi 4 tisícky ľudí z celého Slovenska.

-rs-

## Starostlivosť o deti bez mám v Hostoviciach

V gréckokatolíckej obci prešovskej eparchie v Hostoviciach žije 56 detí bez svojich vlastných rodičov. Na návštevu tohoto detského domova pre deti vo veku od 3 do 18 rokov dňa 8. apríla prišiel o. biskup Mons. Ján Hirka v doprovode riaditeľa diecéznej Charity Ing. Maroša Šatného a za doprovodu zástupcov vlády SR. Gréckokatolícka cirkev dostala tento domov bez mám do duchovnej starostlivosti.

-rs-

## Prvý výtlačok do rúk exarchu

Publikáciu Gréckokatolíci na Slovensku odovzdali vладыkovi Mons. Milanovi Chauturovi, CSsR, košickému exarchovi, dňa 11. apríla t.r. Odovzdanie sa uskutočnilo na pôde apoštolského exarchátu v Košiciach.



## Kronika biskupa Mons. Jána Hirku

- 8.4. - Navštívil spolu so zástupcami vlády SR a za doprovodu riaditeľa Gréckokatolíckej diecéznej Charity Ing. Maroša Šatného Detský domov v Hostoviciach.
- 9.4. - Zúčastnil sa zasadania stálej rady Konferencie biskupov Slovenska v Badine.
- 10.4. - Otvoril Medzinárodný katechetický seminár v Prešove v priestoroch Gréckokatolíckej

- bohosloveckej fakulty na Ul. P.P. Gojdiča a zúčastnil sa jeho prednášok.
- 11.4. - Prijal podpredsedu vlády SR Jozefa Kalmana a zástupcov úradu vlády.
- 12.4. - Zakončil rokonie Medzinárodného katechetického seminára v Prešove.
- 13.4. - Odcestoval ako duchovný vedúci na II. gréckokatolícku diecéznu púť do Svätej zeme.

## Do kňazského seminára

Uchádzačov o štúdium teológie z roka na rok narastá. V roku 1995 sa prijímacích pohovorov zúčastnilo 40 uchádzačov, pričom boli prijatí len 19-ti. V roku 1996 sa hlásilo 49, prijali 45. Tohto roku sa o miesto v kňazskom seminári P.P. Gojdiča uchádza 46 mladíkov. Počet prijímaných poslucháčov závisí od kapacity seminára a fakulty. V súčasnosti je v gréckokatolíckom kňazskom seminári v Prešove ubytovaných 150 bohoslovcov, z toho 65 bohoslovcov je z košického apoštolského exarchátu.

-rs-

## Jubileum kňaza

o. Andrej Fejo, správca farnosti Jasenov, ord. 28. 5. 1972, 25 rokov ordinácie

## Kronika o. biskupa Mons. Milana Chautura, CSsR, košického exarchu

3. 4. - Stretnutie s predstaviteľmi Cassoviainvestu a.s. v Košiciach a Potravinárskeho kombinátu a.s. v Trebišove.
6. 4. - Vysviacka na kňazov troch redemptoristov - Petra Gerberého, Antona Verbovského a Jozefa Vojtilu v chráme Svätého Ducha o. redemptoristov v Michalovciach.
11. 4. - Liturgický deň s kňazmi exarchátu v Košiciach.
13. 4. - Slávnostná intronizácia v katedrálnom chráme.
14. 4. Svätá liturgia v Chráme Uspenia Presvätej Bohorodičky v Trebišove za účasti apoštolského nuncia arcibiskupa Luigiho Dossenu.

## Postrehy Informácie Udalosti

## Biblia - svetový bestseller bez konkurencie!

Biblia je bez konkurencie najpožadovanejšou knihou na svete. V roku 1996 rozšírili národné biblické spoločnosti viac ako 530,5 milióna exemplárov Svätého písma. Oznamovala to Nemecká biblická spoločnosť v Stuttgarte na základe štatistik 124 zo 135 biblických spoločností, ktoré sú členmi Svetového zväzu biblických spoločností so sídlom v anglickom Readingu.

Najväčšie prírastky v šírení Biblie zaznamenala okrem Ameriky (19%) ázijsko - pacifická oblasť (11,6%). Len čínske cirkvi rozdelili v roku 1996 tri milióny Biblií a od roku 1987 spolu 15 miliónov. Na celom svete vzrástol, podľa Nemeckej biblickej spoločnosti, dopyt po úplnom vydaní Biblie. S počtom 19, 4 milióna kompletných vydaní Svätého písma sa oproti roku 1995 zaznamenal vzrast o 9,1%. Počet na celom svete šírených vydaní Nového zákona stúpol za jeden rok z 11,3 na 12,2 miliónov.

## Najväčší zvon opäť zvoní

Najväčší zvon Veľkej Británie po päťročnom reštaurovaní opäť zvoní na svojom tradičnom mieste v londýnskej Katedrále sv. Pavla. Zvon s názvom Veľký Pavol váži 17 ton a pochádza z roku 1882. V minulosti na ňom zvonili o jednej hodine napoludnie, aby zvolal naspäť žiakov a učňov centra Londýna z poludňajšej prestávky.

-VR-

## Petrove slová

Svätý Otec v Sarajeve

V sobotu, približne o 17,30 hod., začal svoju už 75. zahraničnú pastoračnú cestu pápež Ján Pavol II. tentokrát do vojnu a etnickými nepokojmi ťažko poznačeného Sarajeva. Návštevou hlavného mesta Bosny a Hercegoviny sa Svätému Otcovi splnila jedna z veľkých túžob. Pôvodne mal túto cestu uskutočniť už v septembri 1994, vtedy mu však v poslednej chvíli zabránili bezpečnostné dôvody.

Jána Pavla II. prišli na sarajevské letisko privítať najvyšší zástupcovia duchovného a spoločenského života. Za všetkých na pôde Bosny a Hercegoviny pozdravil Svätého Otca predseda kolektívneho prezidentského úradu, pán Alija Izetbegović - zástupca mohamedánskej komunity. Po tradičnom pobožkaní zeme nasledoval pozdravný príhovor. Ján Pavol II. ho predniesol v chorváčtine. V úvode pozdravil všetkých, čo ho prišli na sarajevské medzinárodné letisko privítať, a pokračoval: „*Moja prvá myšlienka patrí Všemohúcemu, ktorý vypočul moju dávnu túžbu byť tu s vami, pozerať sa na vás a hovoriť s vami po tom, čo som z diaľky bolestne prežíval vaše utrpenie... majúť na srdci najmä najbiednejších a najviac trpiacich. Neľudskú logiku násilia je nevyhnutné nadradit' konštruktívnou filozofiou mieru a pokoja. Túžba po pomste musí ustúpiť oslobodzujúcej sile odpustenia, ktorá dá bodku za prehnými etnickými svármí...*“

Dojímavou bola cesta Jána Pavla II. v papamobile z letiska do centra. Táto časť mesta spolu s letiskom bola počas vojny pod neustálou paľbou srbských oddielov. Svedkami sú vyhorené a dodnes opustené konštrukcie mnohých výškových budov, ktoré sa stali jedným z najvýstretnejších symbolov tragédie. Zatiaľ, čo v historickej časti mesta sa život pomaly prebúdzal, táto časť pripomína nedávno skončené boje. A v tomto zmysle je skutočnosť, že Ján Pavol II. prešiel touto cestou, akýmsi symbolickým „odklátaním“ mesta po niekoľkoročných nepokojoch.

V katedrále hlavného mesta Sarajeva sa Svätý Otec stretol s miestnou komunitou kňazov, rehoľníkov a seminaristov. Tu sa konala aj liturgia hodín - večery, na úvod ktorých Svätého Otca v mene celého spoločenstva privítal kardinál Vinko Puljič.

Svätý Otec sa poďakoval Pánovi za to, že mu dovolil uskutočniť túto vyčlenenú návštevu a poďakoval aj všetkým kňazom a rehoľníkom za odvážne svedectvo, ktoré vydali počas vojny svojou prítomnosťou v meste. Spomenul najmä tých, čo zaplatili vlastným životom, ale aj mená dvoch rehoľníkov, ktorí sú dodnes nezvestní.

Na tomto stretnutí Ján Pavol II. odovzdal veriacim symbolickú lampu, ktorú zapálili v Bazilike sv. Petra v strašnom čase vojny. Teraz má naďalej žiť v tejto katedrále nádej na materinskú ochranu Panny Márie a všetkým pripomínať, že majú neúnavne konať v prospech mieru. V príhovore adresovanom kňazom všetkých duchovných vyzval, aby neváhali zostať v Sarajeve so svojimi veriacimi ako nositelia Kristovho pokoja.

Uctiac si pamiatku asi 200 tisíc obetí balkánskeho konfliktu, počas ktorého bolo nútených opustiť svoje domovy približne 1 800 000 obyvateľov krajín bývalej Juhoslávie, vyzval Svätý Otec všetkých, aby už nikdy nedopustili vojnu. Aby si s pýtkovali svedomie nielen pre vlastné viny, ale aj vzhľadom na ochotu vynaložiť svoje úsilie a energiu na obnovenie pokoja a mieru.

## Jakubany, kde Veľkú noc môžete cítiť

Pri sledovaní veľkonočných zvykov a obyčajov nám do popredia celkom bezpochyby vystupuje gréckokatolícka veľkonočná liturgia - Vzkriesenia, ako jedna z pôvodne zachovaných liturgií do dnešných čias. V podobe, s akou sa s ňou stretávame u nás na Slovensku, v nás právom vzbudzuje obdiv, úžas, nadšenie a predovšetkým hlboký duchovný zážitok. Bohatosť tejto obradovej tradície, ktorou človek poníma Boha, spočíva predovšetkým vo forme, súčasťou ktorej je nepopierateľne, v prvom rade spev, ako aj vo svojej hĺbke, ktorá v každom zúčastnenom zanechá nezabudnuteľné zážitky. Medzi obce, ktoré takto uskutočňujú, naďalej realizujú a súčasne prežívajú liturgiu katolíkov gréckeho rítu, patrí severospišská obec Jakubany. Tá svoje obradové vyvrcholenie prežíva hlavne počas Veľkej noci - Paschy. Veľká noc, súc najväčším a najvýznamnejším kresťanským sviatkom, dáva príležitosť k zúčastneniu sa na najvýciabrenejšej liturgii cirkevného roka, ktorej súčasťou je aj svätenie veľkonočných jedál, svätenie paschy. Inými slovami, Veľkonočná nedeľa v Jakubanoch je originálnym zážitkom, pre ducha každého citom vnímajúceho, ku ktorej sa pridružuje aspoň tak jedinečné miesto - v byzantskom štýle postavená akoby bazilika. To, čo v nej urobí na vás najväčší dojem, bude pravdepodobne spev, ktorý v kopulovitej stavbe ozaj exceluje. Zachoval si totiž svoju typickosť, výraznosť a súhrn, ktorú sa naďalej snaží udržovať stredná a staršia generácia. Jakubany však nie sú len svedectvom živej, stále vyvíjajúcej sa liturgickej hĺbky, odkaz ktorej sa interpretuje predovšetkým mladým, ale je to miesto spontánnej radosti nad novým životom zmŕtvychvstalého Krista v nás. Hovoriť o kultúre národa bez náboženského aspektu je zavádzajúce. Kultúra akéhokoľvek národa je

totiž podmienená, úsmernená, ba dokonca zosúladená s náboženským životom spoločnosti. A ten káže byť spontánnym. O to viac to platí na poli ducha. Nezaprieť seba - znamená nezaprieť svoje cítenie k Vyššej skutočnosti, k skutočnosti Nevyspytateľného. Celkom isto sa nám potom bude ľahšie chápať akýkoľvek zvyk, či nezvyk, v ktorom bol ten, či onen národ po generácie usmerňovaný. Tak napríklad už spomínaným však nad očakávanie zaujímavým prvkom veľkonočných osláv je svätenie jedál, svätenie paschy. Tento zvyk takmer celé stredné a západné Slovensko takmer vôbec nepozná. V Jakubanoch však tento obrad udržuje rodiny pokoje už len tým, že si naň väčšina potrpí. Vyzýva totiž na spoločnej účasti na požívaní toho, čo sa dalo posvätiť. Azda malý, avšak symbolikou hlboký koncept. Okrem masla, bieleho kysnutého koláča - paschy, šunky, klobás, slaniny, tvarohu, soli, cukrového barančeka, syru, niekde aj sviečok, či ruženca a modlitebnej knižky sa v jakubanských košíkoch zvyčajne objavujú v cibulových šupách varené vajčička. A sú to práve vajčička, symboly rozvíjajúceho sa života, ktoré ak sú rovnakým dielom rozdelené medzi členov rodiny, budú ju v nastávajúcich dňoch držať pospolu. Reprezentujú tak jej súdržnosť. Červená farba tkaných košíkových prikrývadiel - červený drilich - k tomu bezpochyby dotvára ten najlepší začiatok i koniec. Preto pri trojnásobnom sklonení sa pod košíkom s veľkonočnými dobrotami, ktorý vám pán domu zodvihne ponad hlavu, sa definitívne presvedčíte, že to hlboké pozadie Veľkej noci - účasti na Ježišovom zmŕtvychvstani vás naplno preniká hĺbkou svojej symboliky. Jakubany a ich pestrofarebnosť ostanú hlboko zakorenené vo vašich srdciach...

Martin GAVOR

## Pascha mladých v Bratislave

Bratislavská farnosť je, aj kvôli svojej polohe a špecifickým podmienkam, dosť zaujímavá a osobitá. To isté platí aj o našom mládežníckom spoločenstve. A pretože máme málo iných príležitostí, chceme sa aspoň takto podeliť, ako sme prežívali Paschu.

Keďže naši kňazi boli veľmi zaneprázdnení a vyťažení, museli sme si viaceré bohoslužby sami nielen odspievať ale aj odslúžiť, ak sme ich chceli mať. Už prvý týždeň Veľkého pôstu sme sa modlili časť Veľkého kánonu Andreja Krétskeho s poklonami. Celý (v skrátenej verzii zborníka Chvalite Hospoda) sme ho spievali v stredu večer 5. pôstneho týždňa. Nádherné texty nám odkrývali podstatu a význam pravého pokánia. Veľkým povzbudením pre nás mladých bola jedna naša 75 - ročná famička, ktorá sa spolu s nami modlila až do konca a nevynechala ani jednu veľkú poklonu.

Vo Veľkom týždni sme pripravili dve nádherné bohoslužby. Na Veľký piatok sme ráno slávil cárské časy s pôsobivými čítaniami vzťahujúcimi sa na Kristovu smrť a utrpenie. Čítania boli ako zo Starého

(žalmy a proctvá), tak aj z Nového zákona (apoštol a evanjeliá). Bola to bohoslužba, na ktorej nám mimoriadne silno zaznievalo Božie slovo. Sobotňajšia tzv. Jeruzalemská utiereň je vlastne nadčasové mystické oplakávanie a rozjímame nad Ježišovým telom uloženým v hrobe. Jej nádherné spevy sa určite hlboko vryli do všetkých srdiec.

Tradičným vrcholom mládežníckych podujatí na sviatok Kristovho vzkriesenia je u nás celonočné bdenie. Jeho hlavným obsahom bolo, ako určuje Trioda, čítanie Skutkov apoštolov. To bolo doplnené liturgickými spevmi a modlitbami vlastnými slovami. Cez všetko toto mohlo hlbšie a intenzívnejšie v našich životoch zaznieť radostné „Christós voskrése“.

Spoločenstvom sme však aj mimo bohoslužieb a chrámu. Spoločenské posedenie plné zábavy a smiechu by na Svetlý utorok o tom každého presvedčilo.

Touto svojou trochou sme sa snažili aj my prispieť k oslave Boha a budovaniu našej farnosti.

Christós voskrése!

Andrej ŠKOVIERA

## Liturgický slovník

**Gregoriánske liturgie** - pápež Gregor Veľký vo svojom diele Dialógy rozpráva o jednom rehoľníkovi, ktorý sa z očistca vyslobodil po tridsiatich za neho odslužených sv. liturgiách. Na tomto sa zakladá v 8.-9. stor. vytvorený zvyk, že za zomrelého sa po jeho smrti odslúži tridsať liturgií. Byzantský obrad pozná prax slúženia štyridsiatich svätých liturgií. Na miestach (kláštoroch) kde bolo dosť kňazov slúžilo 40 dní 40 kňazov sv. liturgie za mŕtveho - sorokoust - štyridsať úst sa modliho.

**Gregoriánsky kalendár** - pápež Gregor XIII. podľa požiadavky tridentského snemu nariadil opraviť meškanie juliánskeho kalendára. Nariadil, aby po 4. októbri 1582 nasledoval 15. október 1582. Západná časť cirkvi používa tento kalendár, ktorý je o 13 dní vpredu pred juliánskym kalendárom. Nekatolícke krajiny ho prijali len váhavo. Panortodoxný kongres v Istanbuli v roku 1923 ho prijal, okrem veľkonočného okruhu. U nás sa používa vo farnostiach byzantského obradu aj juliánsky aj gregoriánsky kalendár.

**Gréckokatolícka cirkev** - nie je liturgický termín. Je časť katolíckej cirkvi, ktorá má za svoju viditeľnú hlavu rímskeho pápeža, katolícku vierouku a byzantský obrad. Byzantský obrad, katolícku vierouku a príslušnosť do kat. cirkvi priniesli na naše územie sv. Cyril a Metod. V roku 1818 bolo založené prešovské gréckokatolícke biskupstvo, ktoré do roku 1997 tvorilo jeden celok. Vo februári rozhodnutím Sv. stolca sa z neho vyčlenil košický exarchát, kde sa stal prvých exarchom doterajší prešovský pomocný biskup Mons. Milan Chatur. Prešovským biskupom je Mons. Ján Hirka.

**Hexapsalmos** - šesť žalmov - je názov šiestich žalmov na začiatku utierne. Na utierni sú to žalmy: 3, 37, 62, 87, 102 a 142. Základná myšlienka uvedených žalmov je, že človek, ktorý má nádej v Boha, nikdy sa nesklame. Vo svetlom týždni hexapsalmos z utierne pre jej veľkonočný poriadok sa celkom vynecháva. Okrem utierne hexapsalmos je aj na veľkom povečeri, kde je zostavený zo žalmov: 4, 6, 12, 24, 30 a 90.

**Horologion** - Liturgia hodín - je liturgická kniha, ktorá obsahuje stále časti liturgie hodín na posvätenie jednotlivých častí dňa. Viac je známy pod cirkevno - slovanským názvom časoslov, čo je preklad gr. výrazu horologion. Okrem stálych častí uvádza tropary a kondáky na sviatky liturgického roku a k úcte svätých na každý deň. Horologion zahŕňa: večierne, povečerie, polnočnicu, utierne, prvú tretiu, šiestu a deviatu hodinku a obednicu.

**o. Mgr. Vojtech BOHÁČ**

## LITURGICKÝ KALENDÁR

**5. máj, pondelok, Irena, mučenica.** Menlivé časti ako 4. mája, okrem čítaní; Sk 17,1-15 - zač.39 Jn 11, 47-57 - zač. 40.

**6. máj, utorok, Jób, spravodlivý.** Menlivé časti ako 4. mája, okrem čítaní. Sk 17,19-28a - zač.40; Jn 12,19-36a - zač.42.

**7. máj, streda, Zakončenie - oddanie - Paschy.** Antifóny: Zaplesaj, celá zem. Bože, obdaruj. Vchod: Na zhromaždeniach. Tropar: Kristus slávne vstal z mŕtvych. Sláva i teraz: Kondák: Až do hrobu. Svätý Bože. Prokimen: Toto je deň. Sk 18, 22-28 - zač.41; Jn 12,36-47 - zač.43. Namiesto Dôstojné je: Anjel zvestoval. Osvieť sa. Spev na prijímanie: Telo Kristovo. Po požehnaní za spevu tropara Ctihodný Jozef sa z prestola odkladá pláštenica.

**8. máj, štvrtok, Nanebovstúpenie Pána /biela/, prikázaný sviatok Antifóny: Tlieskajte, všetky národy. Veľký je Pán. Vchod: Za jasotu vystupuje. Tropar: Kriste, Bože, slávne si. Sláva i teraz: Kondák: Splnil si svoje poslanie. Prokimen: Bože, vznes sa nad nebesá. Sk 1,1-12 - zač.1; Lk 24, 36-53 - zač.114. Namiesto Dôstojné je: Zveľbuj a IX. irmos: Matka Božia. Spev na prijímanie: Za jasotu. Namiesto Videli sme, Nech sa naplnia a Nech je meno Pánovo sa spieva: Bože, vznes sa nad nebesá. Myrovanie. Menlivé časti vo všetkých dňoch týždňa do 16. mája vrátane, okrem piesne na vchod a čítaní spievame ako 8. mája. Vchod: Podme, pokloňme sa... čo si slávne vstúpil na nebesia...**

**9. máj, piatok, Prenesenie ostatkov sv. Otca Mikuláša.** Sk 19,1-8 - zač.42; Jn 14,1-11a - zač.47.

**10. máj, sobota, Šimon Horlivec, apoštol, záväzná spomienka.** Tropary: Kriste, Bože, slávne si. Svätý apoštol. Sláva: Kondáky: Svätý apoštol. I teraz: Splnil si. Prokimeny: Bože, vznes sa. Po celej zemi. Sk 20,7-12 - zač.43; Jn 14,10-21 - zač.48; 1 Kor 4, 9-16 - zač. 131; Mt 13,54-58 - zač.56.

**11. máj, Nedela svätých otcov 1. nicejského snemu /biela/, Sv. Cyril a Metod, slovanskí apoštolí.** Radový hlas je šiesty, ev. na utierni je desiate. Antifóny: Tlieskajte, všetky národy. Veľký je Pán. Vchod: Podme, pokloňme sa... čo si slávne vstúpil na nebesia. Tropary: Pri tvojom hrobe, Kriste Bože, slávne si. Preslávil si sa. Sláva: Kondák: Čo apoštolí hlásali. I teraz: Splnil si svoje. Prokimen: Velebíme ňa. Sk 20,16-18a; 20,28-36 - zač.44; Jn 17, 1-13 - zač.56. Namiesto Dôstojné je: Zveľbuj a IX. irmos: Matka Božia. Spev na prijímanie: Chváľte Pána. Namiesto Videli sme, Nech sa naplnia a Nech je meno Pánovo sa spieva: Bože, vznes sa nad nebesá.

**12. máj, pondelok, Epifán a Germán, biskupí** Sk 21,8-14 - zač.45; Jn 14,27b-31; 15,1-7 - zač.49.

**13. máj, utorok, Glyceria, mučenica.** Sk 21,26-32 - zač.46; Jn 16, 2-13a - zač.53.

**14. máj, streda, Izidor, mučeník.** Sk 23,1-11 - zač.47; Jn 16,15-23 - zač. 54.

**15. máj, štvrtok, Pachom Veľký, úctyhodný.** Sk 25,13-19 - zač.48; Jn 16,23-33a - zač.55.

**16. máj, piatok, Zakončenie sviatku Nanebo-**

vstúpenia Pána. Teodor Osvietený, úctyhodný. Menlivé časti okrem čítaní sú ako 8. mája. Sk 27,1-44; 28,1 - zač. 50; Jn 17,18-26 - zač. 57.

**17. máj, Piata zádušná sobota /čierna/.** Antifóny: každodenné. Vchod: Podme... za večný pokoj zosnulých. Tropar: Hlbínami múdrosti. Sláva: Kondák: So svätými upokoj. I teraz: V tebe máme. Prokimen: Duše ich budú. Sk 28,1-31 - zač.51; Jn 21,15-25 - zač.67; 1 Sol 4,13-17 - zač.270; Jn 5,24-30 - zač.16. Namiesto Dôstojné je: Najčistejšia Bohorodička. Spev na prijímanie: Blažení, ktorých si vyvolil. Panychída.

**18. máj, Nedela Päťdesiatnice - Zoslanie Sv. Ducha /zelená/.** Antifóny: Nebesia rozprávajú. Nech ňa vyslyší. Vchod: Povstaň, Pane, vo svojej moci. Tropar: Blahoslavený si, Kriste, Bože náš. Sláva i teraz: Kondák: Keď zostúpil. Namiesto Svätý Bože: Ktorí ste v Kristu. Prokimen: Po celej zemi. Sk 2,11 - zač.3; Jn 7, 37-52; 8,12 - zač.27. Namiesto Dôstojné je: Zveľbuj a IX. irmos: Panenská Matka. Spev na prijímanie: Na správnu cestu. Myrovanie. Voľný týždeň.

**19. máj, pondelok, Najsvätejšia Trojica.** Antifóny: Nebesia rozprávajú. Nech ňa vyslyší. Vchod: Povstaň, Pane, vo svojej moci. Tropary: Blahoslavený si, Kriste, Bože náš. Oslavujme Otca. Sláva: Kondáky: Jednopolstatná Trojica. I teraz: Keď zostúpil Najvyšší. Prokimen: Po celej zemi. Trojsväté. Ef 5,8b-19 - zač. 229; Mt 18,10-20 - zač.75; 2 Kor 13,11-13 - zač.197; Mt 28, 18-20 - zač.116b. Menlivé časti do 24. mája vrátane, okrem Ktorí ste v Kristu a čítaní sú ako 18. mája na Zoslanie Sv. Ducha /aj pieseň na vchod/. Liturgická farba je zelená.

**20. máj, utorok, Talalej, mučeník.** Rim 1,1-7; 1,13-17 - zač.79; Mt 4,25; 5,1-13 - zač.10.

**21. máj, streda, Konštantín a Helena.** Rim 1,18-27 - zač.80; Mt 5, 20-26 - zač.12.

**22. máj, štvrtok, Bazilisk, mučeník.** Rim 1,28-32; 2,1-9 - zač.81; Mt 5,27-32 - zač.13.

**23. máj, piatok, Michal, synadský biskup.** Tretie nájdenie hlavy sv. Jána Krstiteľa, záväzná spomienka. Tropary: Blahoslavený si Kriste, Bože náš. Pamiatku spravodlivých. Sláva: Kondáky: Dnes neplodná. I teraz: Keď zostúpil. Prokimeny: Po celej zemi. Spravodlivý sa teší. 2 Kor 4,6-15 - zač.176; Mt 11,2-15 - zač.40. Ostatné menlivé časti, okrem Ktorí ste v Kristu z 18. mája.

**24. máj, sobota, Zakončenie slávnosti Zoslania Sv. Ducha Simeon, úctyhodný.** Všetky menlivé časti, okrem Ktorí ste v Kristu a čítaní sú ako 18. mája. Rim 1,7b-12 - zač.79b; Mt 5,42-48 - zač.15.

**25. máj, Prvá nedela po Päťdesiatnici - Všetkých svätých /biela/.** Radový hlas je ôsmy, evanjelium na utierni je prvé. Antifóny: nedelne. Tropary: Z výšni nebies. Kriste, Bože, tvoja Cirkev. Kondáky: Keď si vstal z mŕtvych. Sláva: Stvoriteľ a Vládca. I teraz: podľa predpisu. Prokimen: Obdivuhodný je. Hebr 11,33-40; 11, 1-2a - zač. 330; Mt 10,32-33; 37-38 - zač.38 a 19,27-30. Spev na prijímanie: Plesajte, spravodliví. **o. Mgr. Vojtech BOHÁČ**

# CYRILOMETODSKÝ VEČER VO VRANOVE NAD TOPĽOU

Miestna odbočka Spolku sv. Cyrila a Metoda vo Vranove nad Topľou pripravila pri príležitosti výročia skonu arcibiskupa sv. Metoda cyrilometodský večer.

Správca farnosti o. Lubomír Novák privítal v chráme Najsvätejšej Eucharistie hostí večera - o. ThDr. Jána Babjaka, o. Michala Hospo-

dára ml. a podpredsedu Spolku sv. Cyrila a Metoda Mgr. Pavla Kušníra.



Sv. liturgia bola obetovaná za členov miestnej odbočky spolku, ktorá má v súčasnos-

ti 84 členov. Pri slávení sv. liturgie spieval Zbor sv. Jána Zlatoústeho, ktorý je skupinovým členom spolku. V úvode sv. liturgie o. ThDr. Ján Babjak posvätil spolkovú zástavu. Tento krásny symbol nášho spolku bude v tomto chráme pripomínať vernosť veriacich farnosti dedičstvu sv. solúnskych bratov.

V homílii o. Michal Hospodár priblížil život sv. Metoda a náš dnešný vzťah k cyrilometodskému dedičstvu. Po skončení sv. liturgie bola beseda s členmi a priaznivcami Spolku sv. Cyrila a Metoda s hosťami večera. V jej úvode vystúpil Mgr. Pavol Kušnír, ktorý vysvetlil poslanie, úlohy a potrebu cyrilometodského spolku pre nás - gréckokatolíkov. Potom hostia odpovedali na rozličné okruhy otázok.

Čas, ktorý takto strávili, ubehol veľmi rýchlo. A to svedčí o tom, že dobrá pohoda tohto večera bola výsledkom vydareného stretnutia záujmu veriacich o našu cirkev a jej aktivity.

Mgr. Ondrej LAKATOŠ

## PRÍKLAD ZEMPLÍNSKEHO HRADIŠŤA

Že sme cyrilometodskí, o tom svedčí aj ďalší príklad jednej z našich farností.

V júli minulého roka nastúpil za správcu farnosti v Zemplínskom Hradišti novokňaz o. Martin Mati. Už na výročie skonu sv. Cyrila vo februári t.r. bola vo farskom chráme Nanebovstúpenie Pána milá slávnosť vďaka našim vierozvestom. Vtedy prí-

tomným bola predstavená aj činnosť Spolku sv. Cyrila a Metoda.

Výsledok tohto oslovenia je ozaj potešujúci. Počas návštevy apoštolského nuncia J. E. Luigi Dossanu a vладыky Milana Chautura dňa 14. apríla t.r. v Trebišove, odovzdal o. Martin do evidencie nášho spolku 44 prihlášok nových členov - 25 zo Zemplínskeho

Hradišťa a 19 z filiálky v susednom Kožuchove. Je medzi nimi i prihláška najmladšej členky - žiačky Márie Chlebabáškovej z Kožuchova.

Je to počet členov, ktorý umožňuje založiť odbočku, ktorá môže rozvíjať tak prepotrebnú činnosť na nábožensko-kultúrnom povznesení tejto zemplínskej farnosti. (pk)

### NAŠI JUBILANTI

V máji t.r. sa významného životného jubilea dožívajú títo naši členovia:

**Pavel Bardzák** z Košíc, **Mária Fedorčáková** z Kuzmíc, **Klára Fitzová** z Popradu, **Anna Gumanová** z Vranova nad Topľou, **Marta Hlavatá** z Dlhého Klčova, **Marta Koscelanská** zo Suchého, **Veronika Pačutová** zo Sačurova a **Anna Puciová** zo Zemplínskeho Hradišťa.

**Ján Bujňák** z Nižných Repáš, **Petr Helisek** z Valtíc (ČR), **Irena Kiselíková** zo Suchého, **Ignác Korytár** z Košíc a **Juraj Slivka** z Baškoviec.

**Anna Bačíková** z Dlhého Klčova, **Ing. František Cupák** z Michaloviec, **Terézia Hrabčáková** z Košíc, **Johana Hrab-**

**kovská** z Košíc, **Andrej Janoško** z Kazimíra, **Mária Mandzáková** z Michaloviec, **Mária Macášková** z Michaloviec, **Mária Onderová** zo Sobraniec, **Anna Sekeráková** z Priekopy a **Edita Zorvanová** z Popradu.

**Mikuláš El'ko** z Bánoviec nad Ondavou, **Ján Kováč** z Tašule, **Anna Hlavatá** z Trebišova, **Helena Lukavcová** zo Zbudskej Belej, **František Megles** z Bajan a **Zuzana Tušíková** z Michaloviec.

**Štefan Novák** z Dúbravky a **Helena Šurinová** z Drienice.

**Anna Hatalovská** z Novosadu a **Zuzana Šauličová** z Bunkoviec.

Všetkým jubilantom vyprosujeme hojnosť Božích milostí Na mnoho rokov, šťastných rokov.

## ŠTEDRÉ SRDCA

Na podporu Spolku sv. Cyrila a Metoda prispeli:

**Arcibratstvo sv. ruženca, Nový Ruskov** 1170 Sk, **Juraj Bakajsa**, Pozdišovce 50 Sk, **Mária Bitterová**, Nitra 50 Sk, **Bohuznáma Anna**, Novosad 200 Sk, **Bohuznáma Anna**, Novosad 500 Sk, **Bratstvo sv. ruženca**, Sečovce 1000 Sk, **Pavol Čarný**, Trebišov 100 Sk, **Členovia Spolku sv. Cyrila a Metoda** Šamudovce 200 Sk, **o. František Dancák**, Kružlov 100 Sk, **Mária Frenová**, Dlhé Klčovo 100 Sk, **Štefan Hajduk**, Klenov 50 Sk, **Tibor Hluško**, Tichý Potok 50 Sk, **Mária Hromjaková**, Tichý Potok 100 Sk, **Ing. Ladislav Jacok**, Michalovce 50 Sk, **Ján Juhas**, Vrbnica 50 Sk, **Mária Kalmanová**, Jastrabie nad Topľou 50 Sk, **Mikuláš Kováč**, Kuzmice 100 Sk, **Jozef Lebeda**, Michalovce 50 Sk, **Anna Maďarová**, Žbince 50 Sk, **Jozef Mužila**, Bratislava 50 Sk, **Zuzana Palčáková**, Dvorianky 110 Sk, **Ing. Peter Paulína**, Michalovce 50 Sk, **Mária Petriláková**, Sabinov 50 Sk, **Jozef Repko**, Humenné 100 Sk, **Anna Semančíková**, Tichý Po-

tok 100 Sk, **Spolok sv. ruženca**, Bunkovce 600 Sk, **Ondrej Svat**, Janov 100 Sk a **Terézia Šalapová**, Lesné 200 Sk.

Z HLINNÉHO - **Anna Bačíšinová** 100 Sk, **Alojz Brindzák** 100 Sk, **Júlia Fedorová** 50 Sk, **Ing. Ján Soták** 100 Sk, **Štefan Vaško** 100 Sk a **Michal Zajac** 50 Sk.

Z KOŠÍC - **Helena Abramčuková** 50 Sk, **Mikuláš Čisárík** 50 Sk, **Ing. Ján Čverčko** 200 Sk, **Mikuláš Luchan** 50 Sk, **Alica Miroššayová** 600 Sk, **Juraj Obraz** 100 Sk, **Júlia Obrazová** 100 Sk a **MUDr. Vlasta Štefanová** 200 Sk.

Z PORÚBKY PRI HUMENNOM - **Irena Lučková** 50 Sk, **Anna Olexová** 50 Sk, **Janka Struňáková** 50 Sk a **o. Daniel Šarišský** 50 Sk.

Dary na Spolok sv. Cyrila a Metoda posielajte poštovou poukážkou typu „A“ na účet SLSP Michalovce, číslo účtu 124240-559/0900. Na poštovej poukážke v správe pre prijímateľa - na druhej strane - uveďte, že ide o dar. Mená darcov postupne uverejňujeme v Slove. Za dary Pán Boh zaplať.

● LITURGIA ZA ČLENOV SPOLKU. V kaplnke košickej farnosti Svätého Ducha na známej Furči bola v nedeľu, 6. apríla t.r. - v deň výročia smrti sv. Metoda - sv. liturgia za členov spolku. Sv. liturgiu slúžil a kázal o. Michal Hospodár. Spoluslúžil správca farnosti o. Štefan Blanár. K doterajším 14 členom pribúdajú ďalší.

● BYZANT INTRONIZÁCII. K slávnostnej intronizácii prvého košického apoštolského exarchu vладыky Milana Chautura, CSsR, ktorá bola 13. apríla 1997 v Košiciach, prispel aj Byzant - vydavateľstvo Spolku sv. Cyrila a Metoda. K tomuto historickému dňu vydal pre prítomných Archijerejskú sv. liturgiu sv. Jána Zlatoústeho. (pk)

## Ohlasy

## Inšpirácie

## Názory

**Biskup P.P.Gojdič, OSBM  
na obranu Židov**

Na porade v parlamente v Prahe 20. decembra 1950 popoludní predsedá Slovenského úradu pre veci cirkevne komunistu L. Holdoš v rámci priprav procesu proti slovenským katolíckym biskupom Vojtaššákovi, Buzalkovi a Gojdičovi mal veľa konkrétnych pripomienok. Navrhoval ukázať na procese ako ďaleko šli títo biskupi za vojny proti Židom. Mimochoodom, L. Holdoš mal Imanželku Židovku.

Na samotnom procese v Bratislave 10.-15. januára 1951 boli títo biskupi skutočne označení za klérofašistov, vlastizradcov a špiónov.

Krivé Holdošove obvinenia vyvracia publikácia Vatikán a Slovenská republika (1939-1945), ktorá vyšla v Bratislave roku 1992. Zostavili ju renomovaní historici Ivan Kamenec, Vilém Prečan a Stanislav Škorvánek. Sú v nej dokumenty slovenských katolíckych biskupov v prospech Židov. Medzi nimi aj veľmi odvážny list nášho biskupa Pavla Petra Gojdiča, OSBM zo 16. mája 1942 zaslaný na adresu vatikánskeho chargé d'affaires Burzia v Bratislave. Tento ho už 7. marca 1943 poslal štátnemu sekretárovi vo Vatikáne kardinálovi Maglonemu. Porovn. dokument č. 80, s.122-126 publikácie Vatikán...

Dodávam, že deportáciami Židov sa zaoberali hlavne členovia Hlinkovej gardy. Jej hlavným veliteľom bol v tom období minister vnútra SR Dr. Alexander Mach. Vtedy kojovala „častuška“: Od Prešova ide Šaňo Mach, všetci Židia na východe majú strach. Od marca 1942, keď sa začali deportácie Židov do polovice augusta 1942 bolo z územia vtedajšej Slovenskej republiky násilne a drasticky vyvezených vyše 55 tisíc Židov. Na Slovensku ešte zostalo 27 tisíc Židov. Časť z nich bola neskôr vyvraždená a deportovaná po vypuknutí SNP.

Náš biskup sa podľa hodnoverných svedectiev osobne zaslúžil o zachranu niekoľkých Židov a ich majetku v Prešove. Židia mu to nezabudli. Po vojne, keď sa začali prenasledovania, chceli mu pomôcť v odchode do zahraničia, lenže on odmietol. Hodnoverne to rozprával podľa svedectva aj o. biskup I. Ljavinec v Prahe v jeseni 1995 autorovi tohto článku.

Významný list P.P. Gojdiča, OSBM je uverejnený v citovanej prameňnej publikácii na s. 124-125.

Hlboko nás zarmútili krutosti, ktorých sa dopustili pri deportácii Židov na východnom Slovensku orgány takzvané Hlinkovej gardy, poverené vykonávaním nariadenia o deportácii nešťastného židovského ľudu.

Barbarstvá páchané na tomto

biednom ľude prevyšujú každú nehumánnosť a pripomínajú nám činy komunisticko-boľševické v Rusku, Španielsku a v Mexiku.

To všetko je poľutovaniahodné tým viac, že v susedných štátoch, kde rovnako ako u nás narastá vplyv národného socializmu, sa takých barbarstiev nedopúšťali. Tak v Maďarsku, ako aj v samotnom Nemecku sa orgány verejnej moci zdržali spomenutých ukrutností pri vystavovaní Židov.

Zmienené pomery sú veľmi zarmucujúce i pôsobením zvláštnych okolností, hovorí sa, že sa násilnosti páchané na Slovensku vyvolávajú zámerne, aby sa pred verejnou mienkou dokázalo, že ku zmeneným krutostiam nedošlo ani v Maďarsku, kde vládne protestant, tým menej v Nemecku, kde vládnu svetské osoby, navyše príslušníci národnosocialistickej strany, ale jedine na Slovensku, kde je na čele vlády katolícky kňaz, kde popredné miesta má v rukách klerikálna strana pomenovaná podľa apoštolského protonotára Hlinku. To vzbudzuje jednak hlboký zármutok v duši citlivejších ľudí, jednak sa tým krivdí katolíckej veci, pretože je nemálo tých, ktorí sa domnievajú, že Apoštolská Svätá Stolica nie je dostatočne informovaná o polutovaniahodných barbarstvách, a preto nepozdvihne svoj hlas proti týmto ukrutnostiam.

Preto som pokladal za svoju povinnosť podať vznešenej Apoštolskej nunciature čo najúprímnejšiu a najdvorilejšiu správu o tejto veci, ktorá vzbudzuje medzi katolíckym klérom najväčší odpor, ponížene prosím, aby ráčila láskavo dosiahnuť u Svätej Apoštolskej Stolice, že by táto svojím milostivým zásahom primála veľadostojného pána prezidenta našej republiky, ako katolíckeho kňaza k tomu, aby sa zastavili horespomenuté ukrutnosti páchané na Židoch, aby sa podľa možnosti napravili krivdy na nich spáchané a aby sa Židom, ktorí sú už pokrstení a zdržujú sa v Slovenskej republike, vrátila plná sloboda a ľudské práva, tí, čo zotrúvajú v židovstve, nech sú pri deportáciách ušetrení od akejkoľvek krutosti protiviackej sa kresťanskému duchu.

Keby toto nebolo možné, nech Svätá Stolica ráci vyzvať veľadostojného pána prezidenta, aby sa vzdal svojho úradu a odovzdal ho svetskej osobe, nech ódiom z uskutočňovania nariadení tzv. „židovského kódexu“ nepadne na hlavu katolíckeho kléru, resp. na celú katolícku cirkev. Ak by si však vyžadovali okolnosti a záujmy cirkvi, ako aj odvrátenie väčšieho zla ohrozujúceho blahu cirkvi, aby veľadostojný pán prezident Tiso ostal na svojom mieste a vykonával prezidentský úrad, bolo by potrebné, aby bol nútený vrátiť sa do svetského stavu, a tým by sa dokázalo, že cirkev rozhodne nesúhlasí s hore spomenutým zaobchádzaním.

A. KAPUTA

Ospravedlňujeme sa čitateľom za niektoré nepresnosti v časopise Slovo 7/97. Správne znenie legendy k tajníčke z uvedeného čísla priniesieme v nasledujúcom vydaní na obvyklom mieste. Redakcia Slovo

**STOLANA**

Jaroslav Kapák,  
Študentská 2047

069 01 Snina, tel. 0932 - 2965 (po 20. hodine)

Prevádzka: Roľnícke družstvo Čukalovce,  
tel. 0932 - 951 40



Výroba stoličiek a stolov vhodné do chrámov, farských budov a pod. Farba stoličiek a čalúnenia podľa želania zákazníkov.

**Medzinárodná autobusová linka**

Trebišov - Košice - Trieste -  
Venezia - Padova - Bologna -  
Firenze - Roma

SAD š.p. Trebišov oznamuje, že od 3. júna 1996 je otvorená medzinárodná autobusová linka Trebišov - Rím a späť. Odchod z Trebišova je vždy v piatok o 6.15 hod. a príchod do Rima je v sobotu o 9.00 hod.

Odchod z Rima je vždy v nedeľu o 16.00 hod., príchod do Trebišova v pondelok o 18.45 hod.

Predaj cestovných lístkov:

CK Darne Poprad  
CK Globus Košice  
CK Orostours Košice, Prešov, Michalovce  
CK Satur Trebišov, Michalovce, Humenné, Vranov nad Topľou

Dopravný podnik Prešov  
CK Tatra Trebišov

SAD, š.p. Trebišov. Poprad, Spišská Nová Ves, Bardejov, Rožňava, Žilina

		Zastávky	Cestovné v Sk	
⑤	6.15	TREBIŠOV	18.45	① 0
	7.00	Košice	18.00	0
	22.15	Trieste	2.50	1250 1200
⑥	0.35	Venezia	0.30	① 1350 1300
	1.35	Padova	23.30	1450 1400
	3.10	Bologna	21.55	1550 1500
	4.35	Firenze	20.30	1600 1550
⑥	9.00	ROMA	16.00	⑦ 1650 1600

Blížšie informácie SAD š.p. Trebišov  
č. tel.: 0948/722 149 u p. Šándorovej

**1. reprezentačný ples**

Hnutie kresťanských rodín pozýva predovšetkým mladé kresťanské páry na 1. reprezentačný ples, ktorý sa uskutoční 17. mája o 19.30 hod v Čiernom orli v Prešove. Vstupné 80,-Sk. Vstupenky si môžete zakúpiť prostredníctvom našej redakcie.

**S**účasnosť je plná smutných informácií o dobrovoľných potratoch, poklese pôrodnosti, na ktorom majú svoj podiel tiež rôzne ľudské „opatrenia“, násilí páchanom na deťoch ich rodičmi, pedofilií.

Je to dôsledok ignorácie pravdy, týkajúcej sa „nadvlády“ Boha Stvoriteľa a Otca nad ľudským životom. Je to nadvláda, ktorá spočíva v darovaní života.

Nejde len o už narodený život, ale aj o ľudský život ešte v materskom lone.

Vzorom všetkým matkám, najmä tým nastávajúcim, pri vzdorovaní ťažkostiam života, je panenská Matka Božia.

Taká, akú ju môžeme vidieť v jej ľudskej skúsenosti ženy s mnohými problémami súvisiacimi s jej materstvom.

Možno povedať, že v symbolickej rovine stelesňuje vzor, model všetkých ťažkostí vzťahujúcich sa k materstvu, najmä zdravotných, psychologických, ekonomických i sociálnych.

Mimoriadny spôsob počatia, i keď nadprirodzený, prinášal neistotu, obavy, ohrozenie vzťahu s jej životným partnerom. Okrem toho mali Mária i Jozef, rovnako ako mnoho dnešných párov, starosti s bývaním, ktoré boli v čase pôrodu umocnené chudobou a osamotením v nehostinných podmienkach. A po narodení dieťaťa nasledoval ešte útek pred Herodesovým prenasledovaním.

Mária i Jozef však nezlyhali, nepoddali sa životným skúškam, ale dieťa obklopili hrejivým teplom lásky a pre jeho zdravý vývoj vykonali všetko potrebné.

Ochranou malého Ježiška ochraňovala Mária i ideál materstva a tiež samotný ideál ženy.

Úcta k plodu, dieťaťu a matke tvorí nerozdielnu jednotu. Máme povinnosť chrániť a podporovať kultúru života, pomáhať ženám v ťažkostiach súvisiacich s ich tehotenstvom.

## Materstvo a ochrana života

Táto úloha je osobitne naliehavá pre kresťanov, ktorí majú - ako uvádza pápež Ján Pavol II. vo svojej encyklike Evangelium Vitae - hlásať, sláviť, slúžiť evanjeliu života.

Sväté písmo na viacerých miestach osvetľuje otázku ľudskej a osobnej identity embrya a postoja, ktorý sa má voči nemu zaujať:

„Veď ty si ma vyviedol z lona a na prsiach matky si mi dal spočinúť. Od samého zrodu som odkázaný na teba. Ty si môj Boh, odkedy ma mať povila“ (Ž 22,10-11).

Po prečítaní týchto riadkov si každý veriaci kresťan môže položiť otázku: Kedy ma Boh stvoril? Kedy nastal môj zrod?

Správnou odpoveďou môže byť len poznanie, že Boh ma stvoril na počiatku môjho jestvovania, vo vlastnom okamihu môjho počatia, pretože nie je možný nijaký okamih môjho bytia, ktorý by nebol výsledkom Božieho stvoriteľského aktu.

V knihe Jób je uvedený: „Hej, kožou, telom ty sám odel si ma a votkal si mi kosti, šľachy tiež dar žitia si mi blahovoľne udelil a tvoja starosť dych mi chránila“ (Jób 10, 11-12). A v knihe Žalmov je poznanie: „Od matkinho lona mám v tebe oporu, od života matky si mojím ochrancom, tebe vždy patrí môj chválospev“ (Ž 71,6).

Ak chceme skutočne žiť v zdravej, slušnej a kresťansky tolerantnej spoločnosti, potrebujeme k tomu trochu viac „netolerance“ voči násilium, krivdám, ľudskej biede okolo nás i v nás.

Je na čase, aby sme chránili život už v jeho počiatku a zabránili poklesu ľudskej dôstojnosti.

Netreba hľadať rôzne kľučky a úniky ako „ospravedlniť“ hriešny život a obchádzanie ustanovení Svätého písma. Správna cesta vedie len rešpektovaním Božieho doporučenia: „Za svedkov proti vám volám nebo i zem: Predložil som vám život i smrť, požehnanie i kľiatbu! Vyvol si život, aby si zostal nažive ty a tvoje potomstvo...“ (Dt 30,19).

Ochrana a podpora ľudského života je prejavom účasti na kráľovskom poslaní Krista, a preto má charakter služby lásky, ktorá sa vyjadruje osobným svedectvom. Služba lásky vzhľadom na život musí zahŕňať všetko a všetkých, nemôže pripustiť jednostrannosť a diskrimináciu, lebo ľudský život je posvätný a nenarušiteľný v každej svojej fáze a situácii, je nedeliteľným dobrom. Treba sa preto starať o celý život a o život všetkých.

A. N.

## Publikácia: Gréckokatolíci na Slovensku

V súčasnosti sa objavuje na knižnom trhu prvá publikácia o gréckokatolíkoch na Slovensku. Otvorenie tejto knihy, znamenalo objaviť šťastí už objavené a pritom pospájať jednotlivé historické udalosti do jedného celku. Autori Gabriel Székely a Anton Mesároš v siedmich kapitolách slovom a obrazom ukazujú viac ako tisícročnú cestu katolíkov byzantského obradu na území dnešného Slovenska. Publikácia vychádza vo vydavateľstve Slovo a.s. Košice.

**Objednávky posielajte na adresu:**  
Redakcia časopisu Slovo, Hlavná 8, Prešov 080 01  
tel. 091 - 723 783

**Cena 190,-Sk (Za každých 10 kníh 1 zdarma)**  
**Pre gréckokatolícke farnosti 160,-Sk za kus.**  
**Pri odbere viac ako 50 ks cena 160,-Sk za 1 ks.**



### Objednávka: Gréckokatolíci na Slovensku

Meno a priezvisko  
(Názov farnosti) .....

Adresa .....PSC .....

Počet ks ..... Poznámka .....

### Nová objednávka časopisu Slovo

Meno a priezvisko.....

Adresa.....

PSC..... Okres.....

Počet kusov..... Zasielať od čísla.....

**Sumu, ktorú máte uhradiť, vypočítate tak, že počet kusov, ktoré ostávajú do konca ročníka (ročník má 22 kusov), vynásobíte cenou za jeden ks časopisu (7,-Sk).**

*Příklad: Chcete, aby sme vám zasielali časopis Slovo od čísla 8 v jednom kuse z každého čísla. Počet kusov do konca ročníka (8-22) v tomto prípade je 15 ks. Suma bude 15x7,-Sk=105,- korún, čo znamená predplatné do konca roka 1997.*

**Ak sa rozhodnete predplatné doplniť o finančný dar, uľahčíte nám kontrolu platieb, ak v správe pre prijímateľa nám to oznámite. Pomôcť nám môžete aj objednaním časopisu akciou: "Radosť pre radosť".**

**SLOVO**  
Redakcia  
Hlavná 8  
080 01 Prešov

Časopis gréckokatolíkov vychádza k 1. a 3. nedeli v mesiaci. Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave. Vedúci redaktor: Blažej Krasnovský, redaktori: Anton Mesároš, Pavol Kušnir, cirkevný cenzor: o. Anton Mojžiš, predseda redakčnej rady: o. František Dancák. Tlač: SLOVSPOL Košice a.s. Príspevky zasielajte na adresu: Redakcia Slova, Hlavná 8, 080 01 Prešov, telefón a modem-fax 091/ 723 783. Cena 1 výtlačku 7 Sk. Celoročné predplatné 144,-Sk. Peňažný ústav: SLSP - Prešov. Číslo účtu: 107 6847 - 579/0900. Indexové číslo 49618. Distribúcia: priamo z redakcie.

